

EITB
TOKIKOM

Pertsonen **mugikortasuna**

Hego Euskal Herrian

Pertsonen mugikortasuna

EAE-N

2

EAE: lanegun batean 6,5 milioi desplazamendu egiten dira*

Desplazamendua:

- Pertsona batek jatorrizko toki batetik helmuga batera egiten duen mugimendua, helburu edo arrazoi jakin baten ondorioz. Desplazamenduak garraiobide guztiekin egin daitezke (autoa, autobusa, trena, bizikleta, etab.), baita oinez ere, baldin eta 5 minutu baino gehiago irauten badu.
- Joan-etorri bakoitza arrazoi bakar bati lotuta dago.

Adibidea:

- Eskolara joan eta bazkaltzera etxera itzultzen diren 7 urtetik gorako haurrek 4 joan-etorri egiten dituzte.
- Lanera joateko hiri batetik bestera joaten diren pertsonak 2 edo 4 joan-etorri egin ditzakete, laneko bazkaria non egiten duten arabera.

*NAFARROARAKO DATURIK EZ DAGO

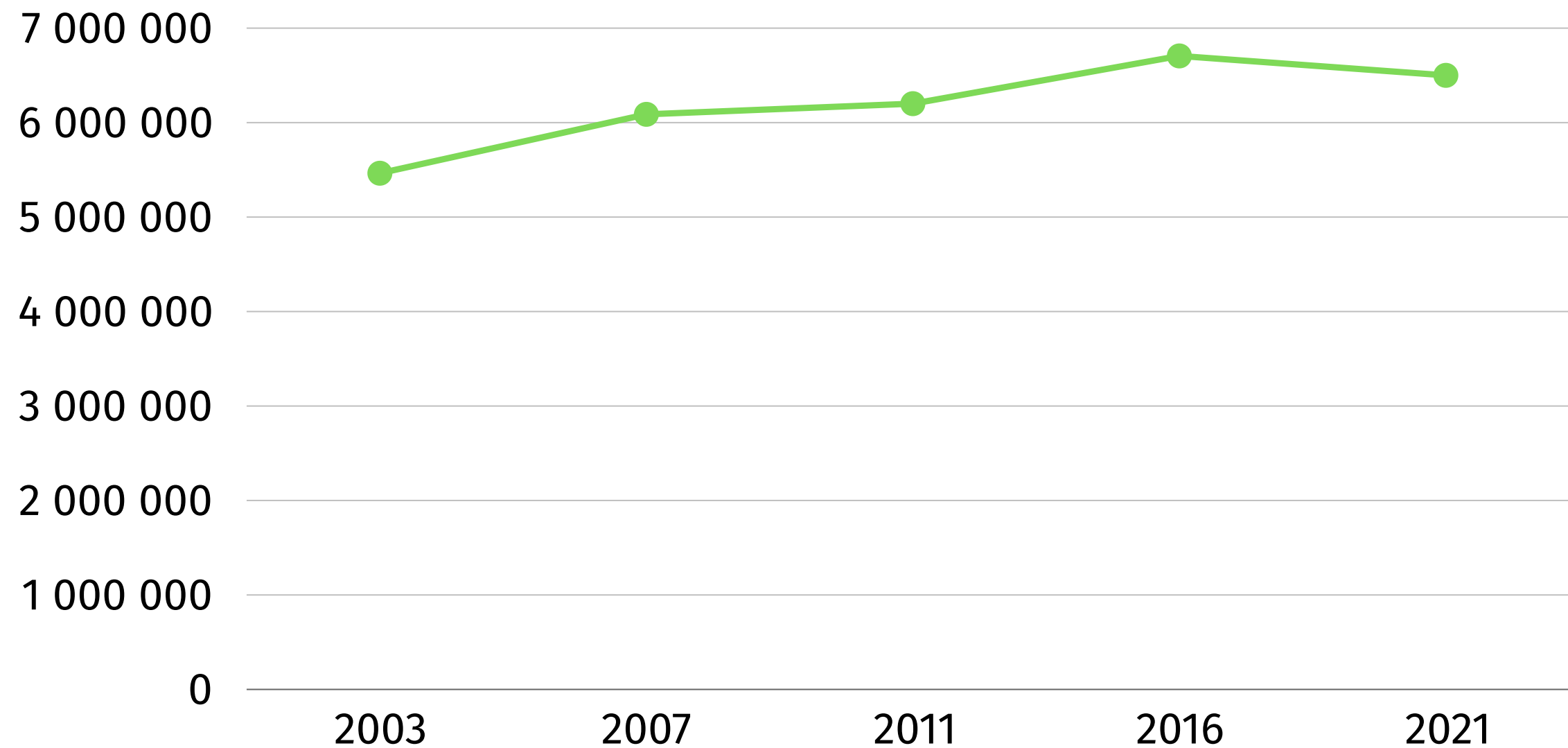

Gero eta desplazamendu gehiago

Oharra:

- 2021eko datua ez da kontuan hartu behar, pandemia dela-eta mugikortasuna mugatuta egon baitzen.

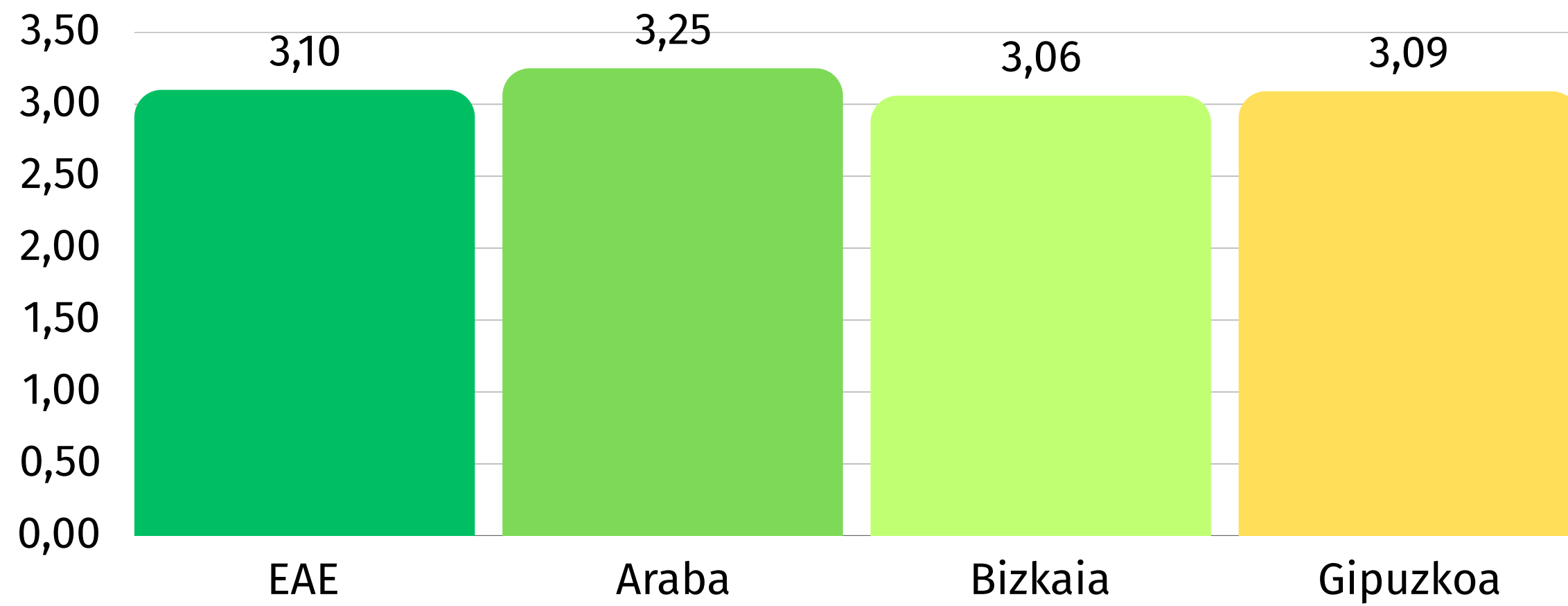
Eguneroko desplazamenduen bilakaera

Pertsona bakoitzeko 3 desplazamendu egunean

Emaitzak antzekoak dira hiru lurralde historikoetan, baina zertxobait handiagoa Araban.

Eguneko desplazamendu kopurua biztanleko

7 urteko eta gehiagoko biztanleen desplazamenduak lanegun adierazgarrietan (astelehenetik ostegunera)

Desplazamenduen erdia, Bizkaian

Bilbo Handian, ia 3 milioi joan-etorri egunero

Araba

% 15

1.003.284

Gipuzkoa

% 30

1.912.782

Bizkaia

% 55

3.542.839

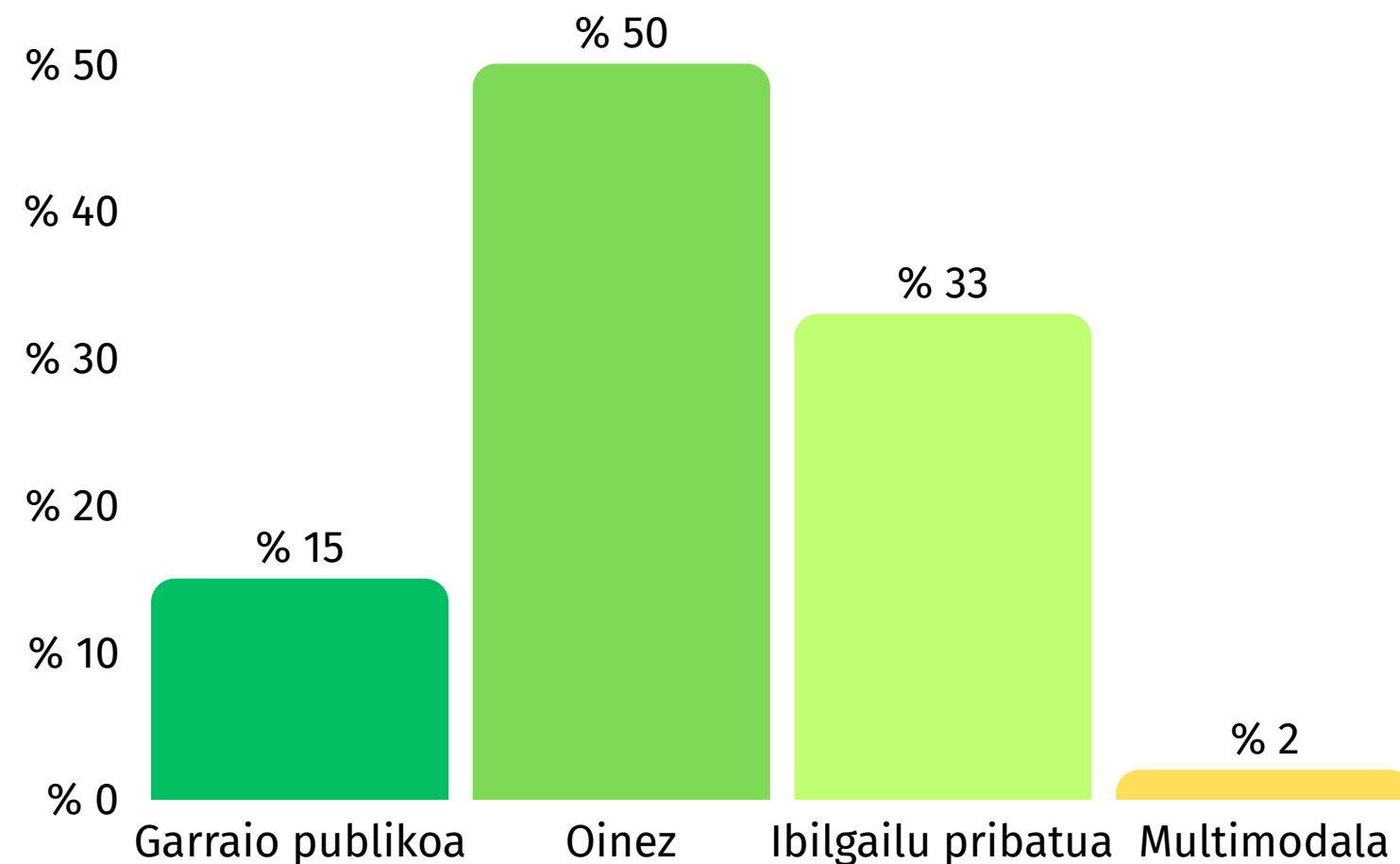
Bizkaia

Bilbo Handia -> 2.862.644 desplazamendu egunean

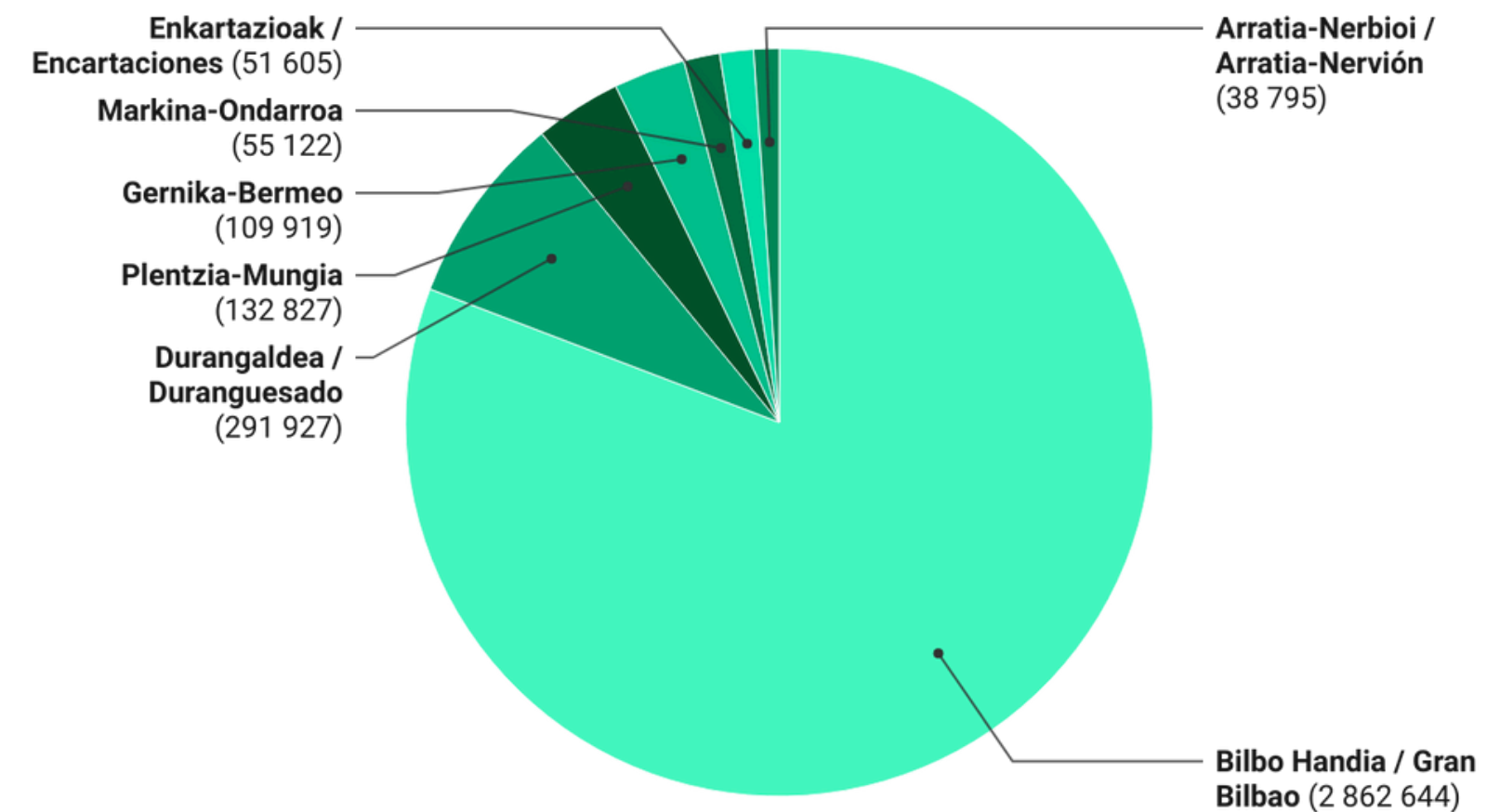
- Bizkaiko mugikortasunaren % 80.
- Bilbo -> 1.196.419. Bilbo Handiko % 42 eta Bizkaiko % 33.

Gainerakoak -> 680.195

Nola mugitzen gara?

Eguneko desplazamenduak, eskualdeka

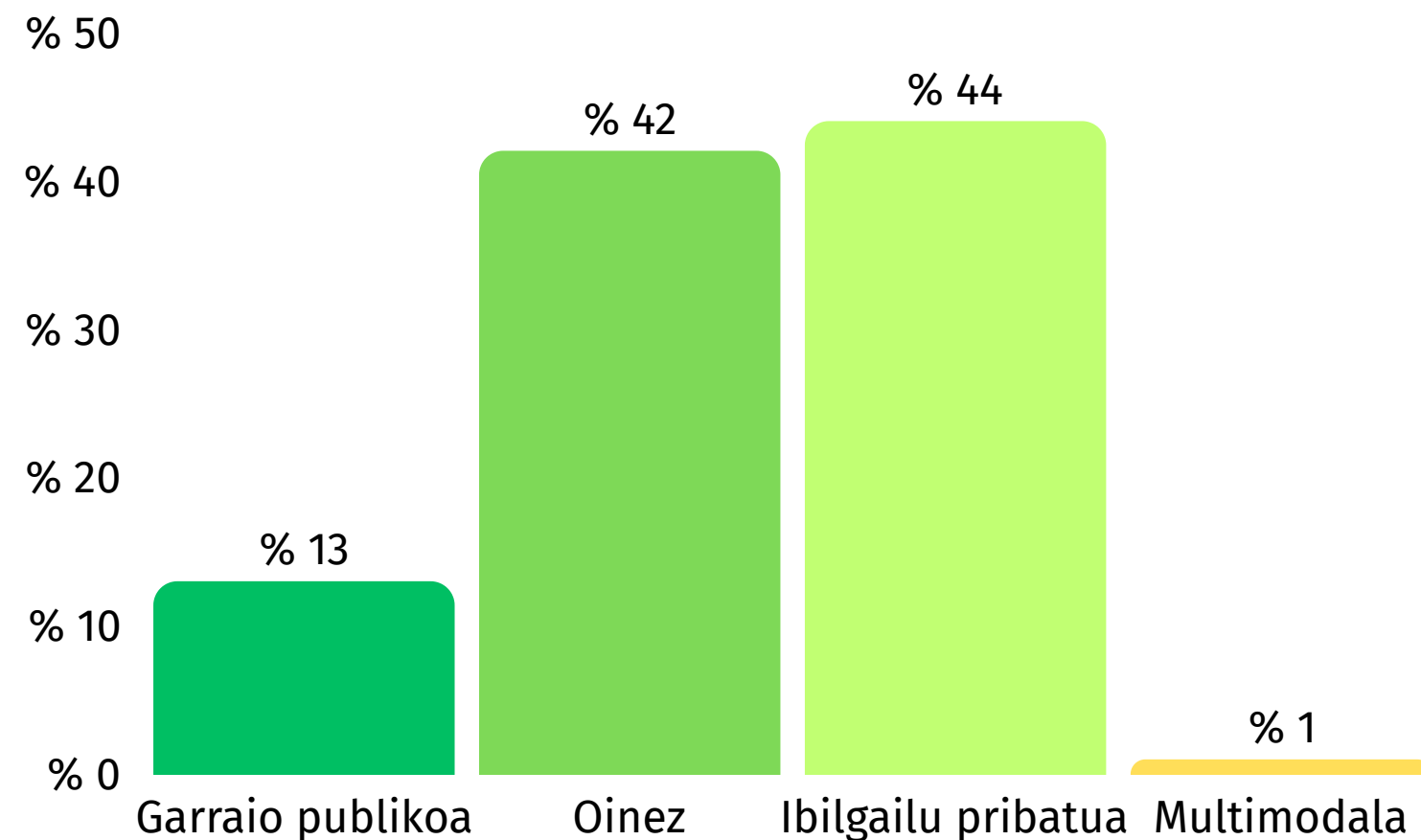
Gipuzkoa

Donostialdea -> 1.015.120 desplazamendu egunean

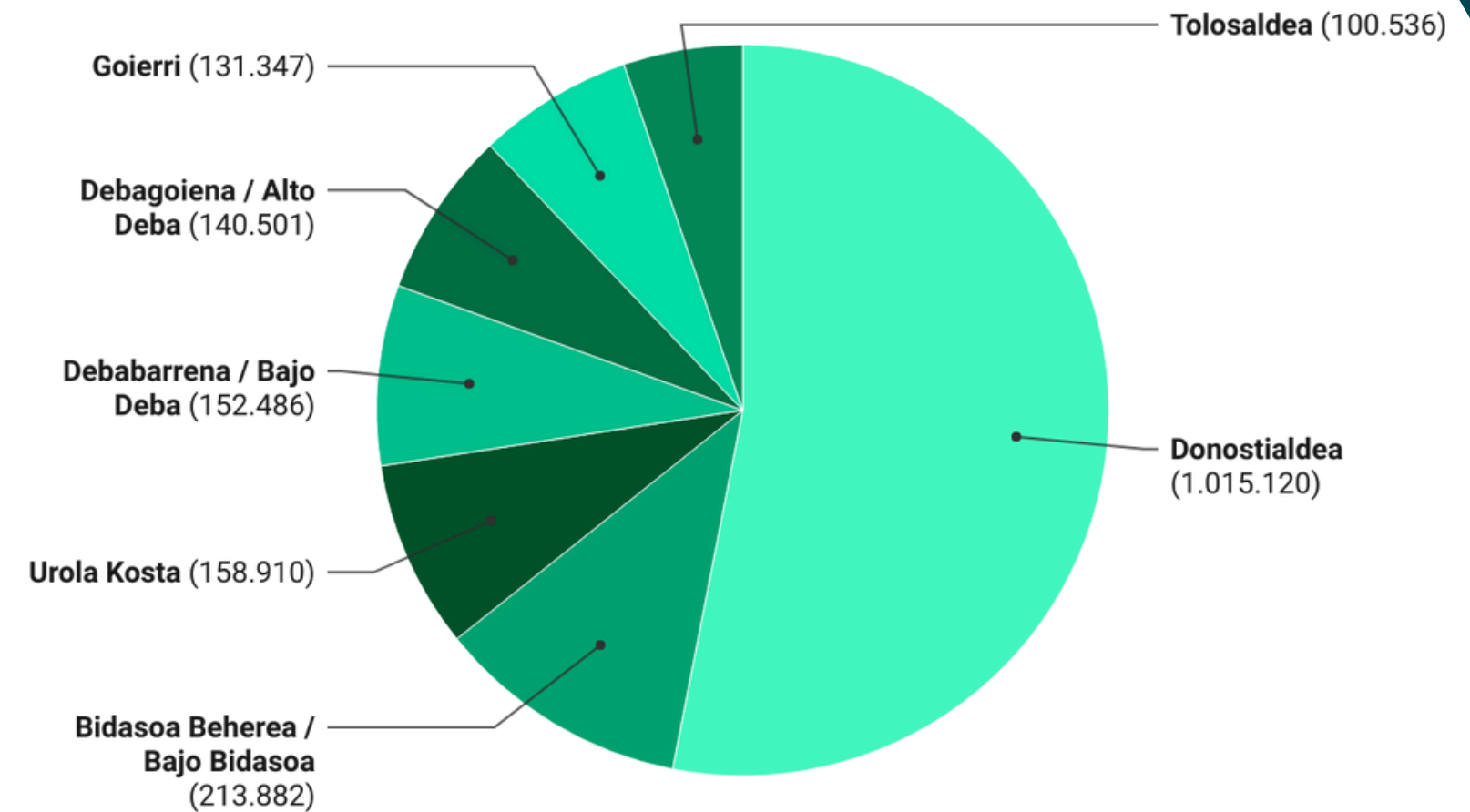
- Gipuzkoako mugikortasunaren % 53.
- Donostia -> 623.389. Donostialdeko % 61 eta Gipuzkoako % 33.

Gainerakoak -> 897.662

Nola mugitzen gara?

Eguneko desplazamenduak, eskualdeka

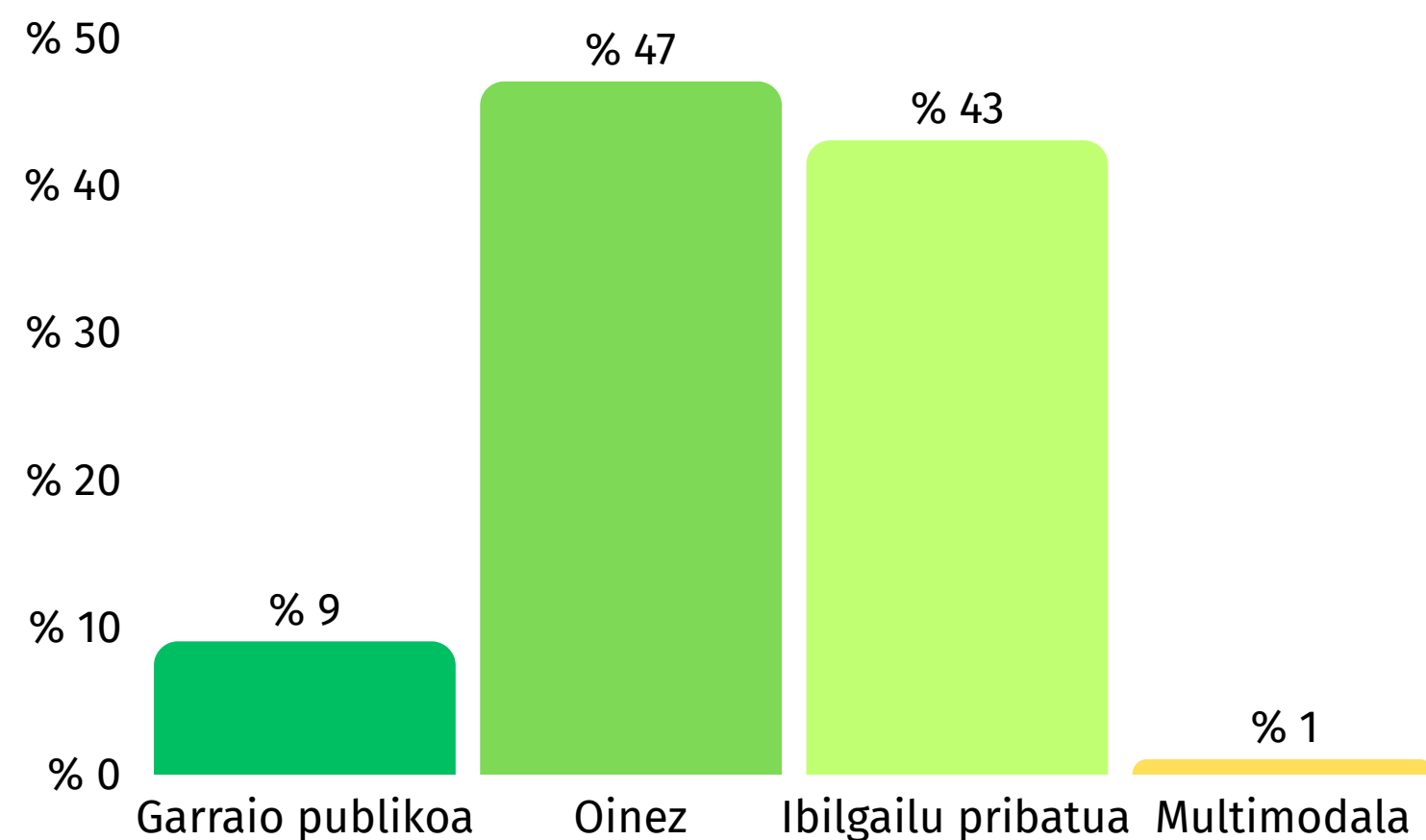
Araba

Lautada -> 852.053 desplazamendu egunean

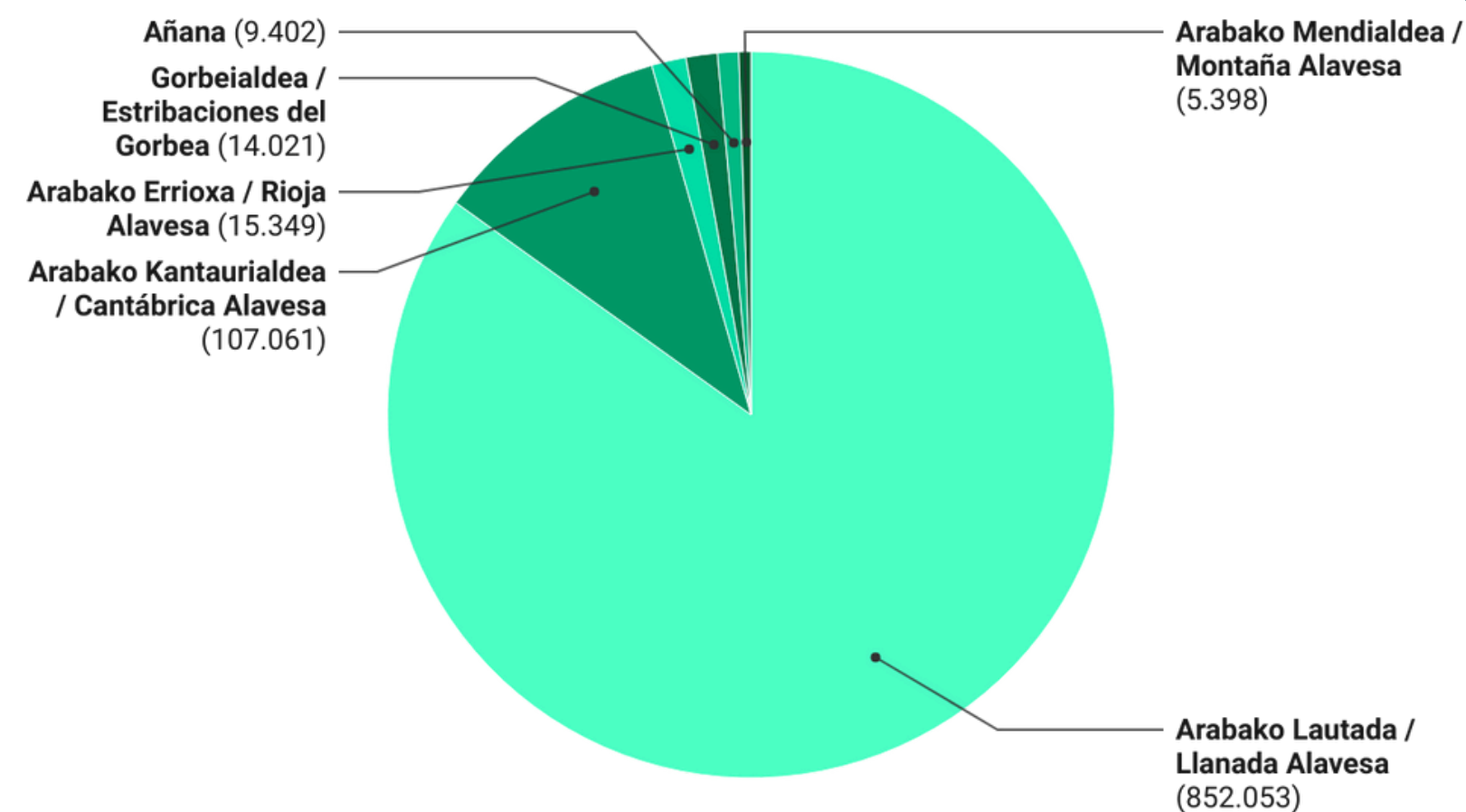
- Arabako mugikortasunaren % 85.
- Gasteiz -> 820.708. Lautadaren % 96 eta Arabako % 82.

Gainerakoak -> 151.231

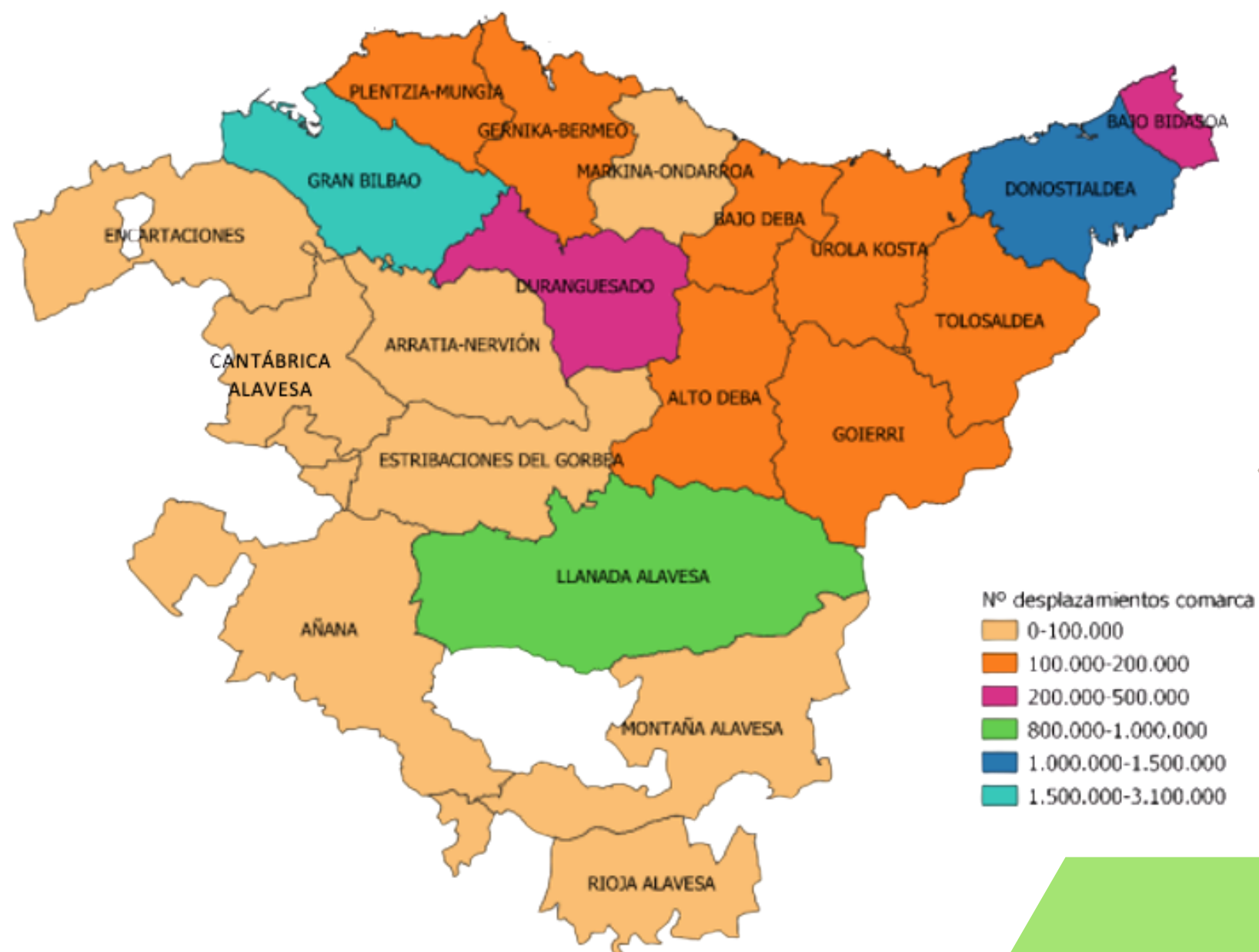
Nola mugitzen gara?

Eguneko desplazamenduak, eskualdeka

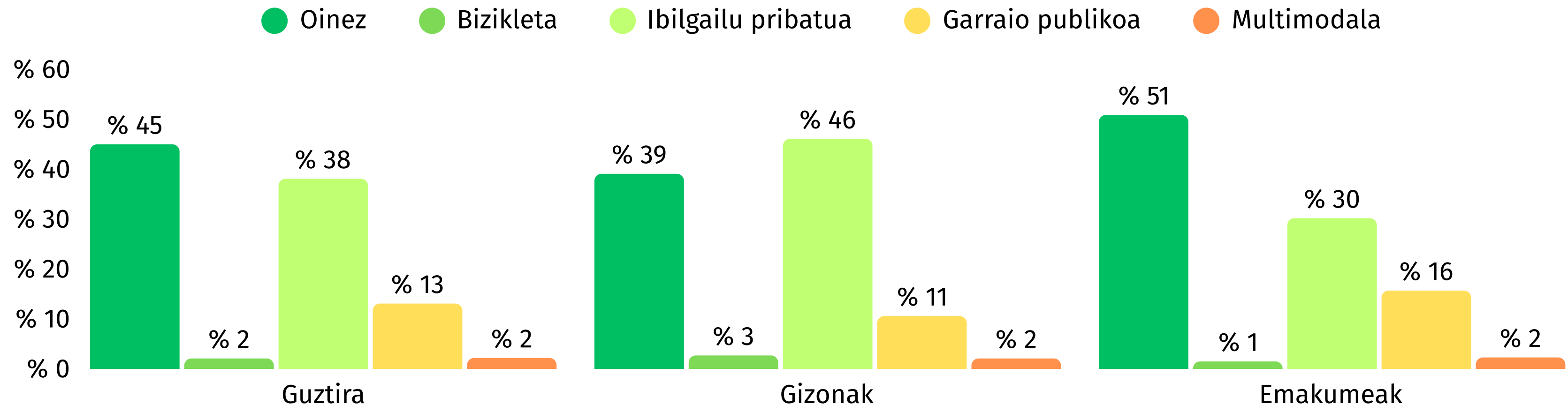
Hiriburuak barne hartzen dituzten eskualdeetan daude eguneko joan-etorri gehien...

Oinezkoen mugikortasuna, emakumeen artean nagusi

Eguneroko desplazamenduen **ia erdia oinez** egiten da (% 45). **Emakumeek** oinez (% 51) edo garraio publikoan (% 16) gehiago bidaiatzen dute; **gizonek**, berriz, gutxiago (% 39 oinez eta % 11 garraio publikoan). Aldiz, gizonek gehiago erabiltzen dute ibilgailu pribatua (% 46), emakumeek baino nabarmen gehiago (% 30).

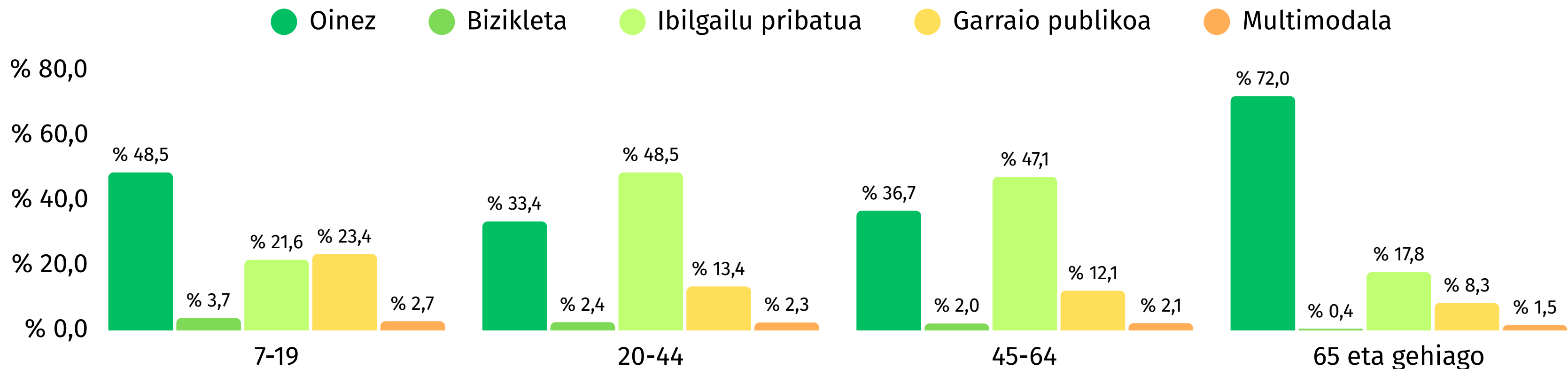
Desplazamenduak, sexuaren eta garraiobidearen arabera (%)

Oinezkoen mugikortasuna, nagusi seniorarren artean ere

Ibilgailu pribatuaren erabilera handiagoa da lan egiteko adinean dauden pertsonen artean (**20-64 urte**). Oinezko mugikortasuna nagusi da **7-19 urte**koen artean (% 49) eta batez ere **65 urte**tik gorako pertsonen kasuan (% 72). Bestalde, **20-64 urte**ko adin-taldea gehiago mugitzen da ibilgailu pribatuan (% 49 gizonak eta % 47 emakumeak). Garraio publikoaren erabilera handiena **gazteen artean** ematen da (% 23).

Desplazamenduak, adinaren eta garraiobidearen arabera (%)

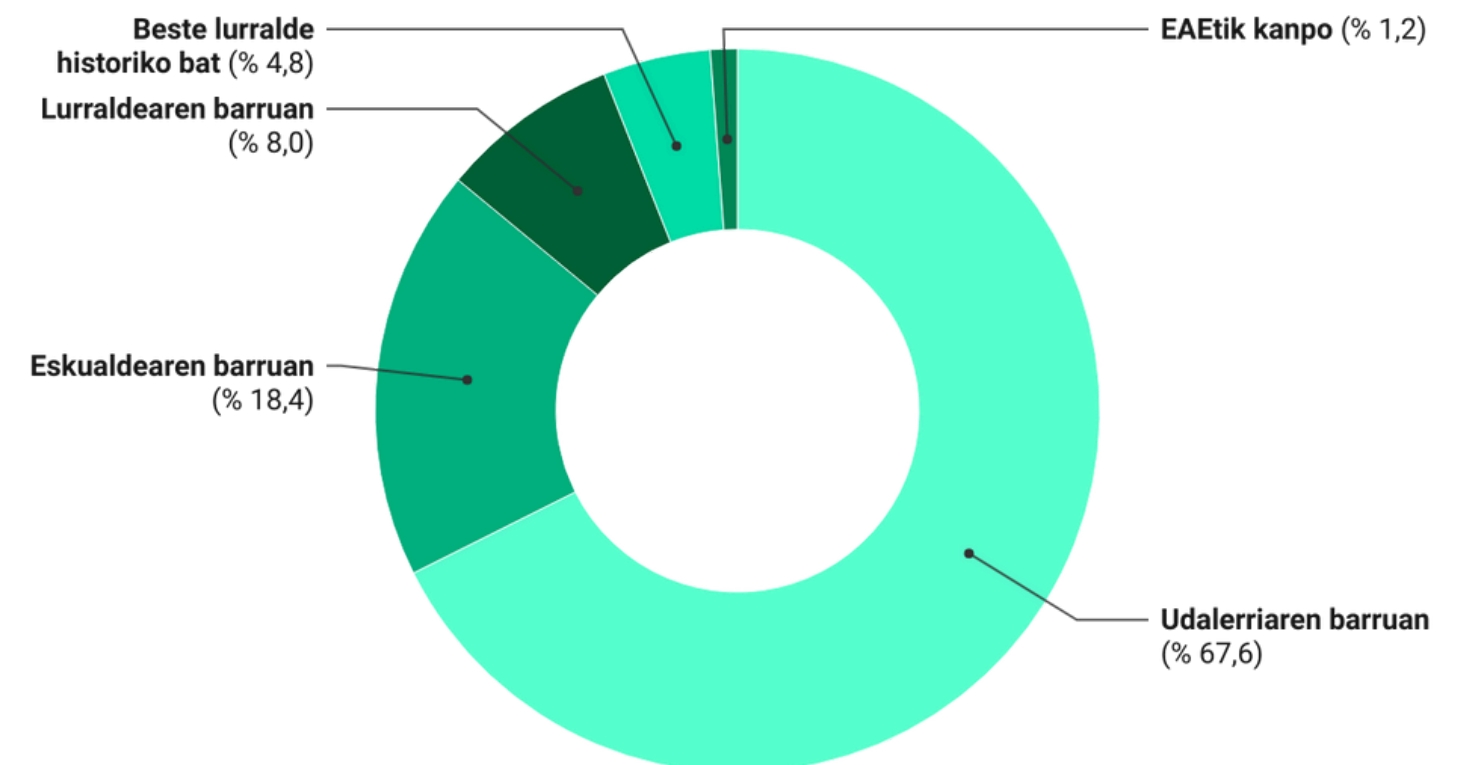
Nondik nora? Bizi garen udalerriaren barruan gehienbat

Eguneroko desplazamenduen % 70 **udalerriaren barrukoak** dira. Araban, nabarmen handiagoa da (% 84), Bizkaian (% 66) eta Gipuzkoan (% 62) baino. Azken bi lurraldeetan, mugikortasun-eremua zabalagoa da, biztanleak gehiago mugitzen baitira eskualde edo lurralde osoan barrena.

Emaitza hauek agerian uzten dute:

- **Araba:** Gasteiz erdigune erabakigarria da.
- **Bizkaia:** Mugikortasuna nagusiki Bilbo Handiaren inguruan biltzen da.
- **Gipuzkoa:** Desplazamendu gehiago egiten dira lurralde osoan zehar.

Eguneko desplazamenduak, mugikortasunaren arloaren arabera

Eta lurraldeka, zelakoa da mugikortasuna?

Desplazamenduen % 5 **beste lurralde historiko batera** egiten dira (bizilekuaz bestelako lurralde batera), eta desplazamenduen % 1 soilik egiten dira **EAetik kanpo**.

Eguneko desplazamenduak, mugikortasunaren arloaren eta lurraldearen arabera

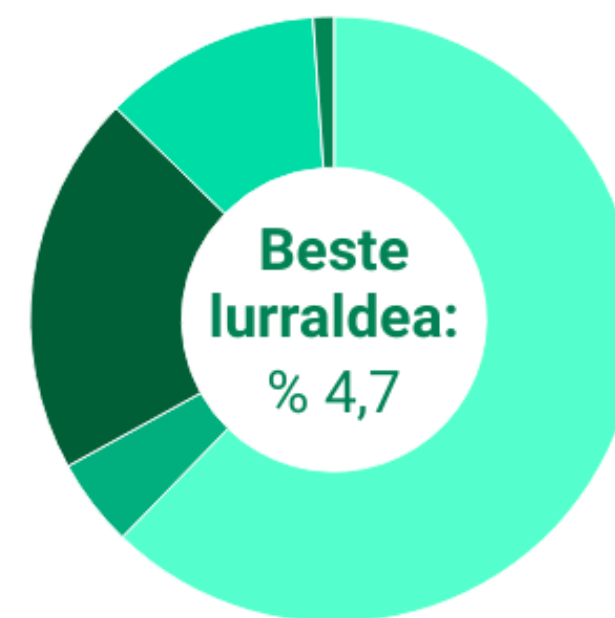
Udalerria Beste lurraldea Eskualdea Lurraldea Euskaditik kanpo

Araba

Bizkaia

Gipuzkoa

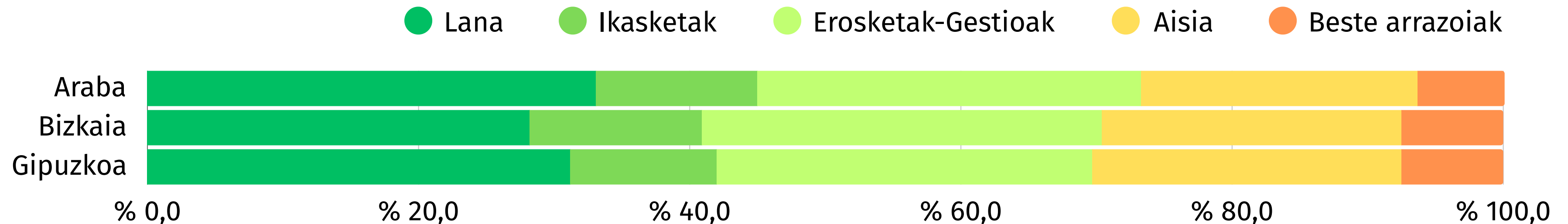
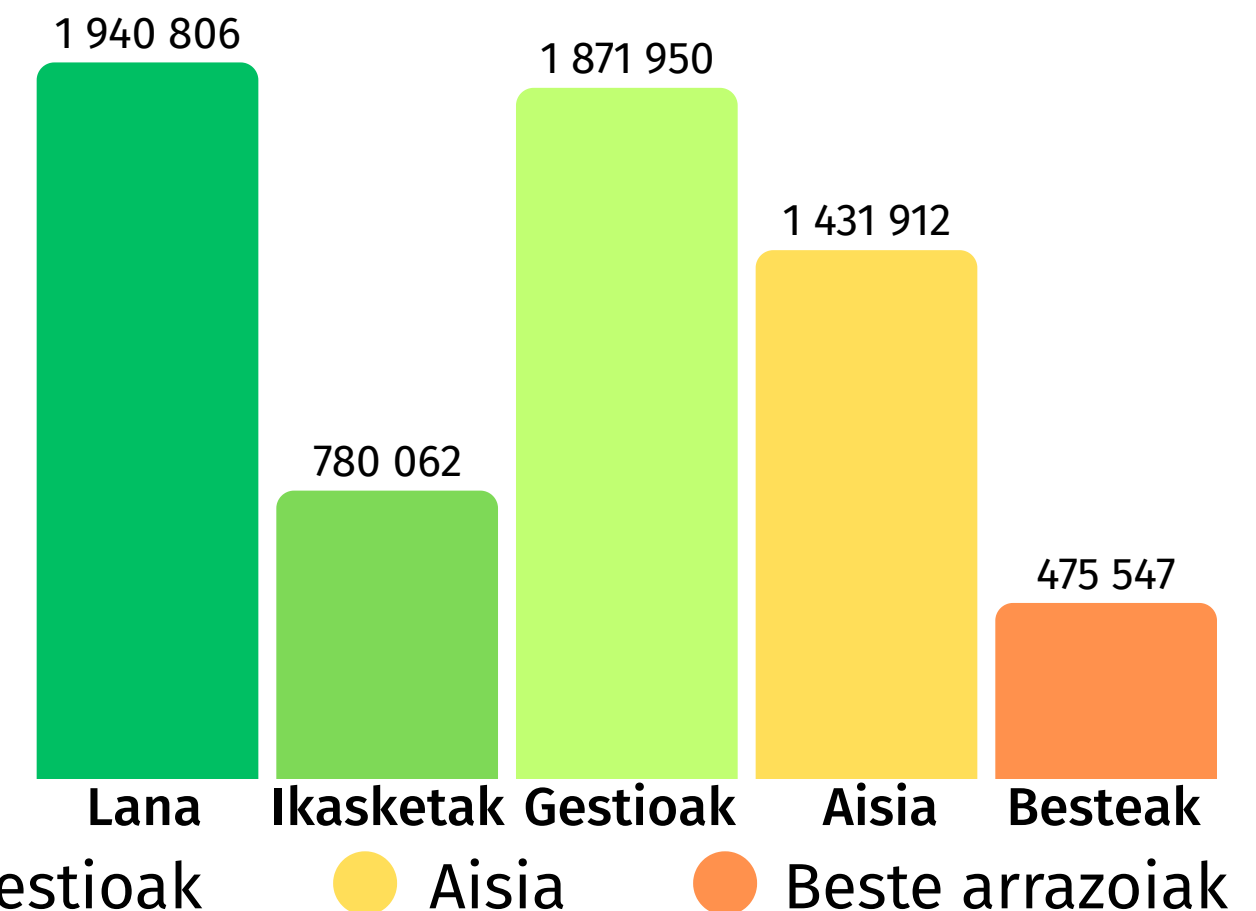
Baina, zergatik mugitzen gara?

Desplazamenduen ia erdia lana edo ikasketak direla eta egiten da. Zehazki, mugikortasunaren % 42 bi arrazoi horiei dagokie, eta **lanerako** mugikortasunaren pisua nabarmen handiagoa da (% 30), **ikasketetarako** desplazamenduekin alderatuta (% 12).

Bestalde, pertsonak eguneroko **erosketak eta gestioak** egiteko ere mugitzen dira (% 29), **aisialdiko** jarduerekin lotutako desplazamenduekin batera (% 22).

Hala ere, eguneroko mugikortasunak arrazoi ugariri erantzuten diola baieztatzen da, nahiz eta lanerako joan-etorriak bereziki nabarmendu. Portaera hori Euskal Autonomia Erkidegoko hiru lurralde historikoetan ere partekatzen da.

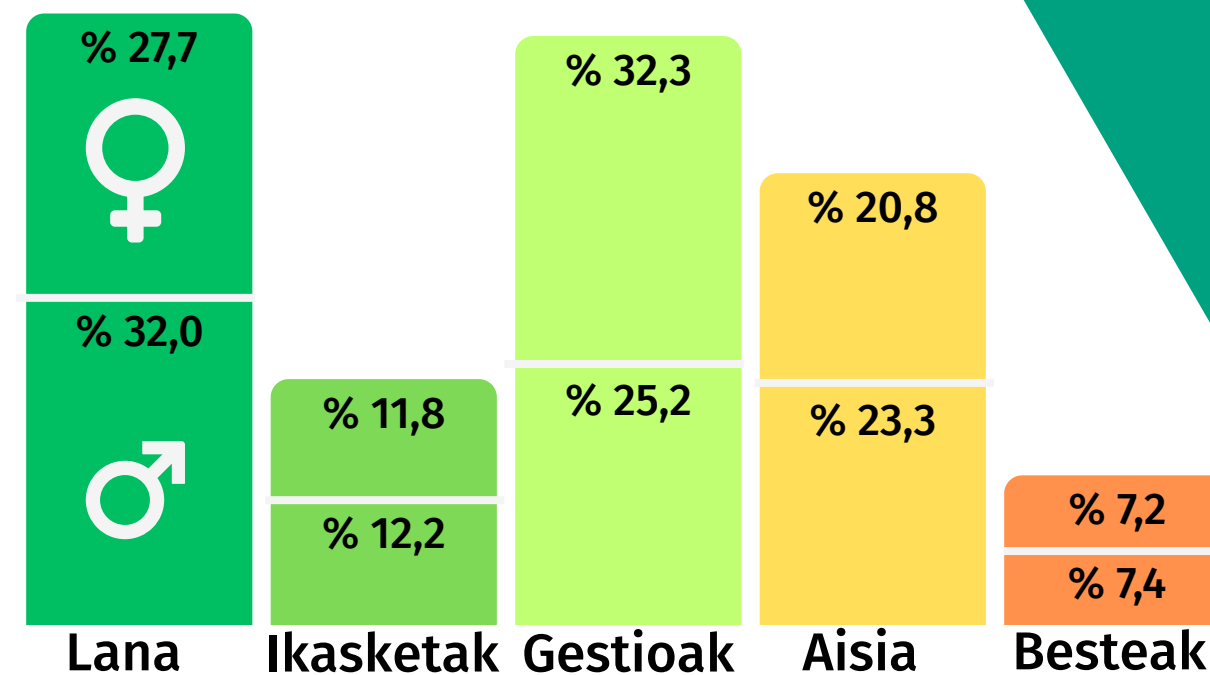
Eguneko desplazamenduak, arrazoiaren arabera EAEn

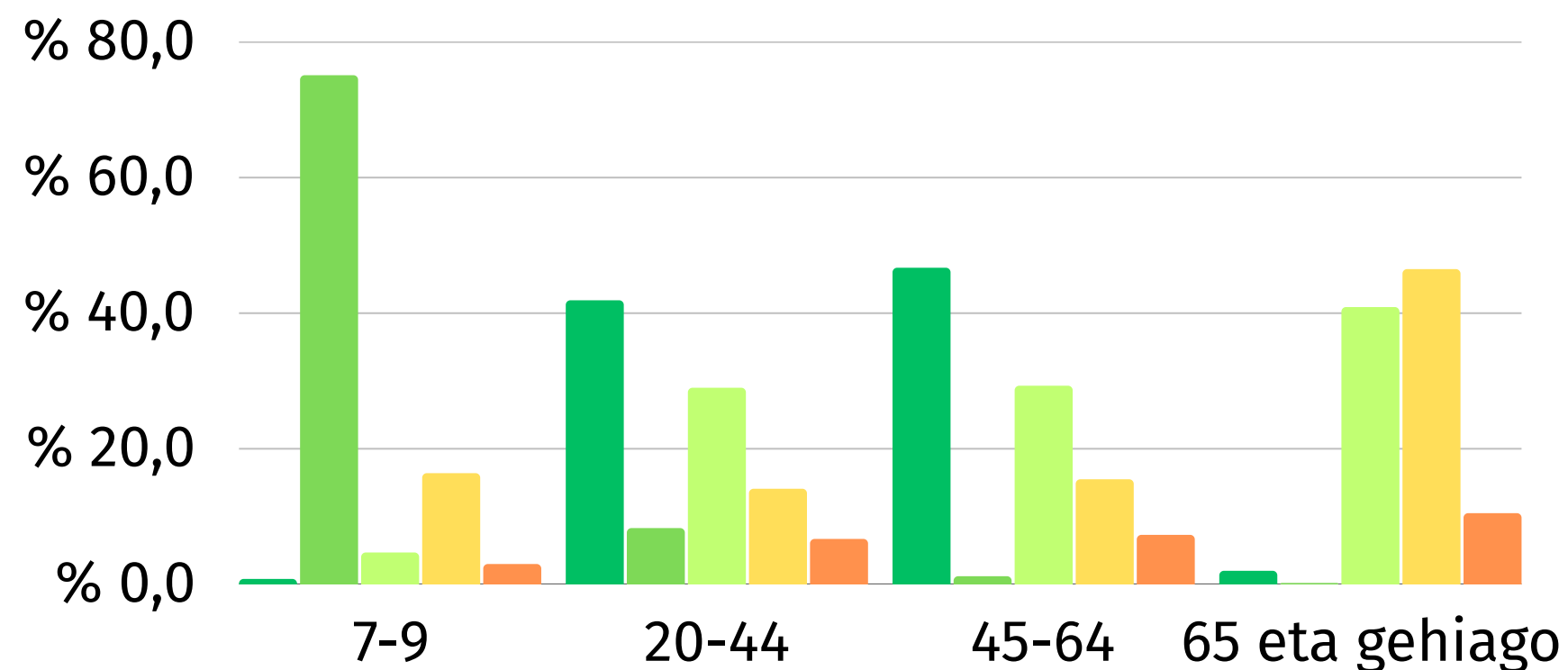
Arrazoiak aldatu egiten dira sexuaren eta adinaren arabera

Gizonak, batez ere, lanera joateko mugitzen dira, eta **emakumeak**, aldiz, erosketak eta gestioak egiteko.

Gizonen desplazamenduen herena lan-mugikortasunari dagokio (%32,0), emakumeen artean, berriz, arrazoi nagusia erosketak eta kudeaketak dira (%32,3).

Eguneko desplazamenduak, adinaren arabera

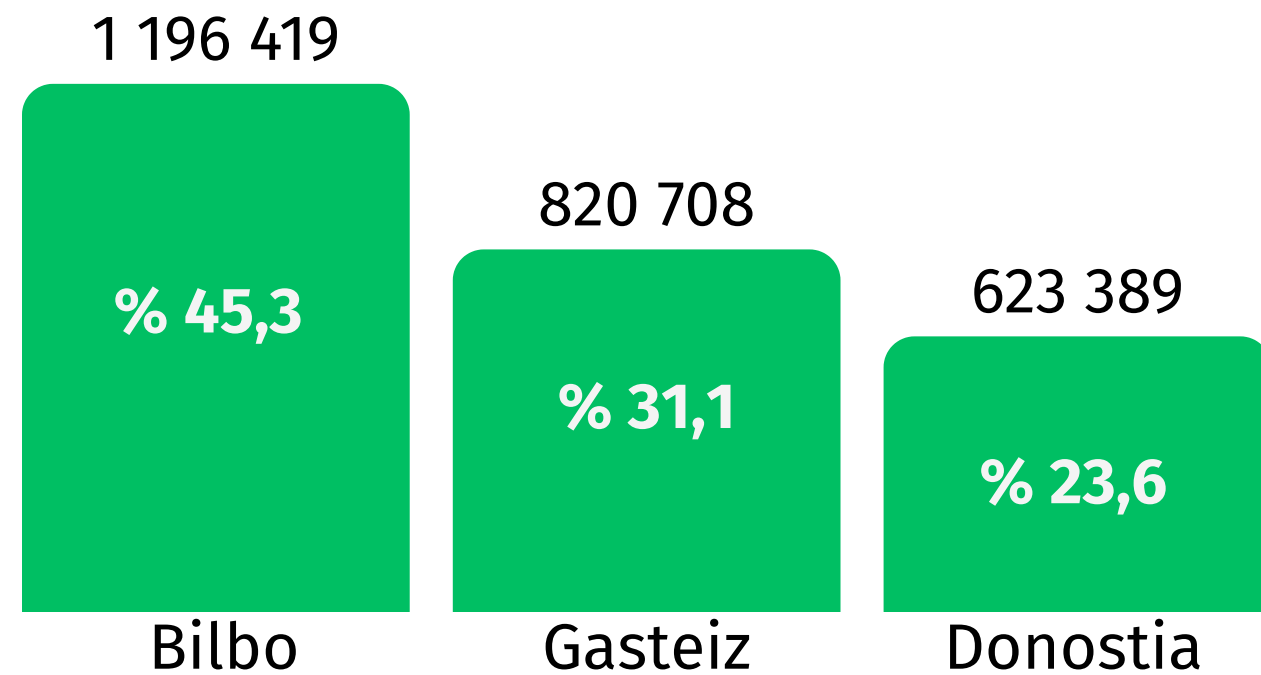

Lekualdatzeko arrazoiak pertsonen bizi-unearen arabera aldatzen dira:

- **7-19 urte:** Ikasketak dira mugikortasunaren arrazoi nagusia.
- **20-64 urte:** Lanera joatea da joan-etorri gehienek helburua.
- **65 urte eta gehiago:** Aisia eta erosketak edo gestioak dira desplazamendu nagusiak.

Desplazamenduen 4/10 hiriburuetara dira

Egunean EAEn egiten diren **6,5 milioi** desplazamenduetatik, 2,6 milioi **hiriburuetara** dira.

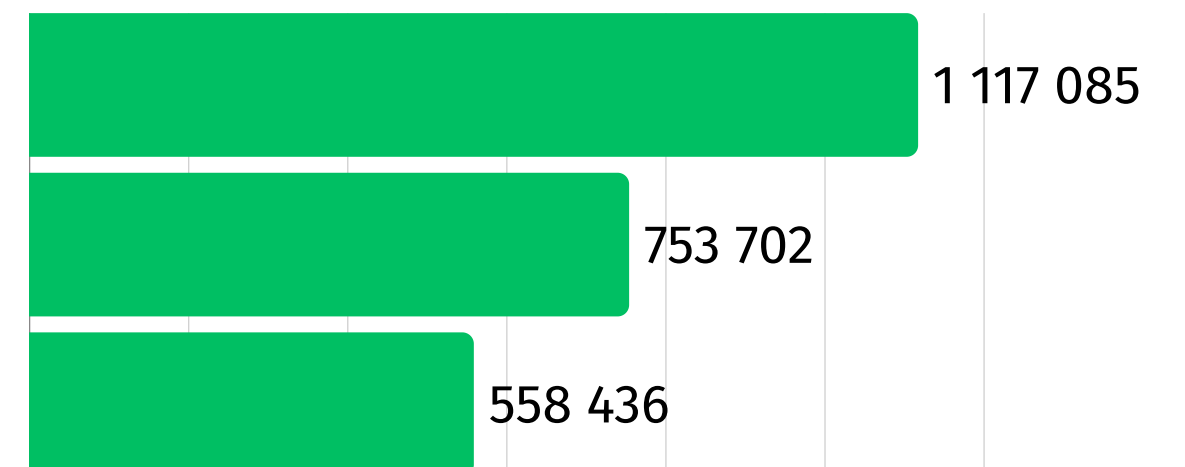

Euskal Autonomia Erkidegoko hiru hiriburuen mugikortasunaren erdia **Bilbon** kontzentratzen da.

Hiriburuetako mugikortasunaren funtsezko faktorea bertako eta inguruko biztanleria da, baita hirietan biltzen diren jardueren zentraltasuna ere.

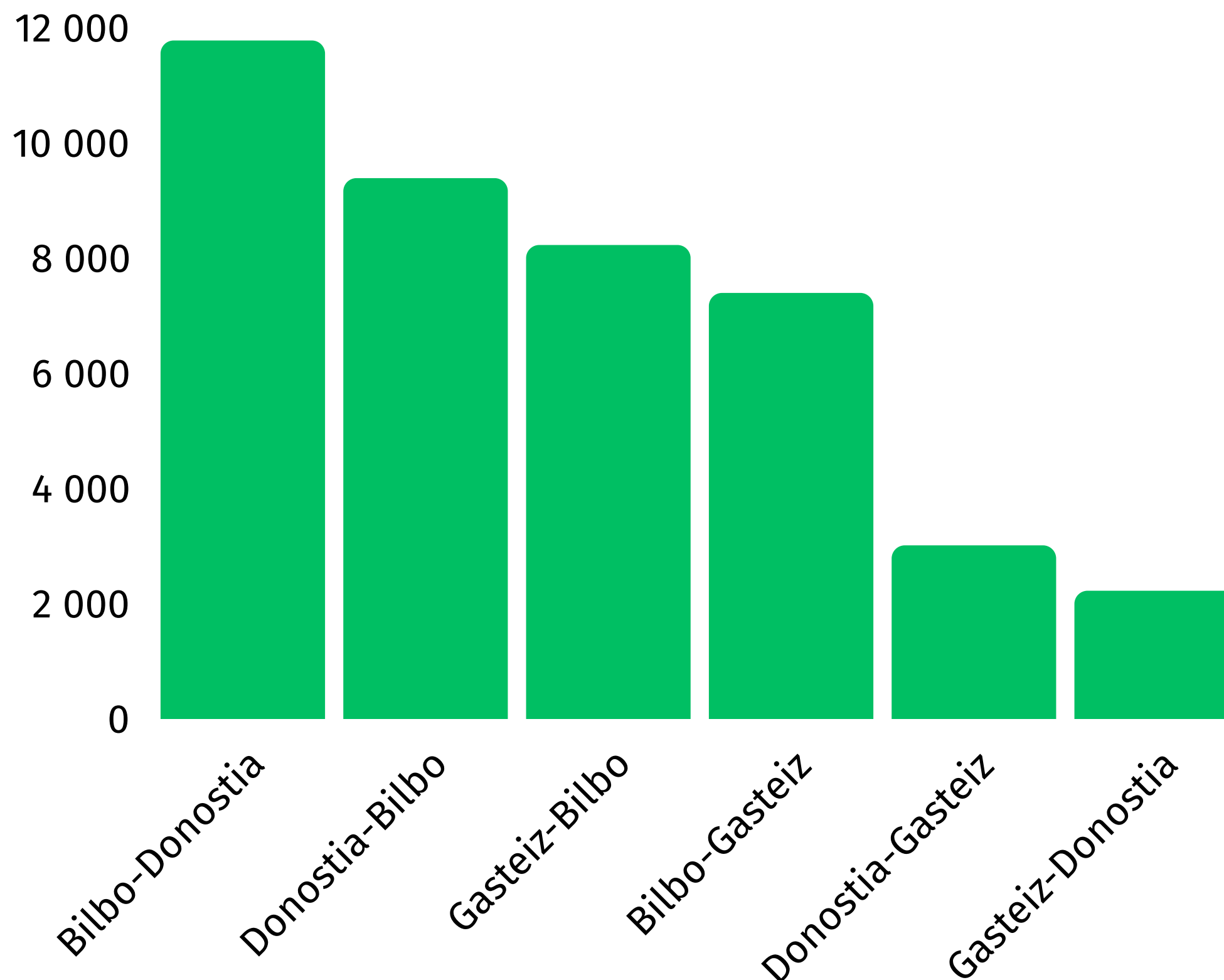
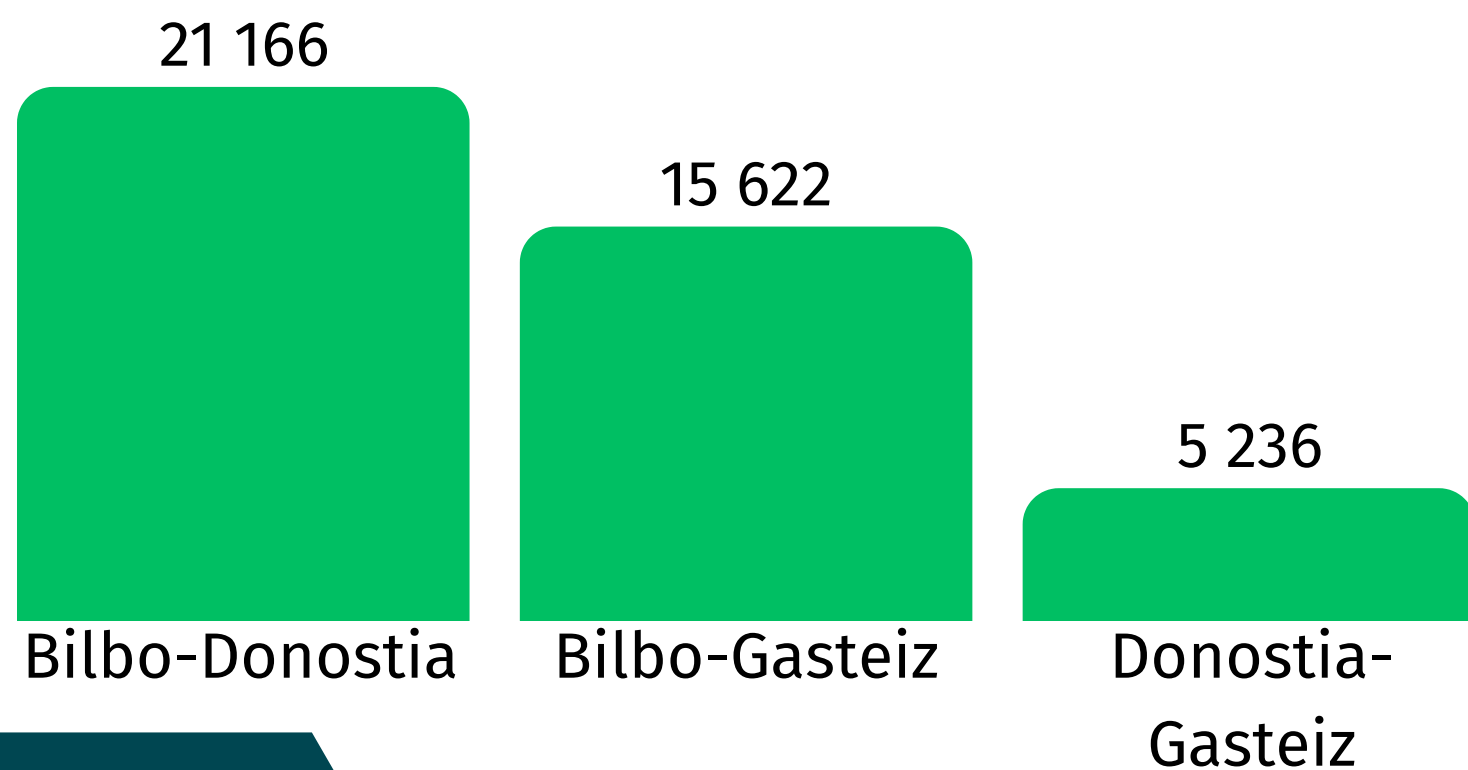
Nondik datoz hiriburu bakoitzera mugitzen diren pertsonak? Batez ere, inguruko eskualdeetatik:

Bilbora → Bilbo Handitik
Gasteizera → Lautadatik
Donostiara → Donostialdetik

42.000 desplazamendu egunero hiriburuen artean

Erdia, Bilbo eta Donostia artean dira.

Garraio publikoa

Hego Euskal Herrian

2

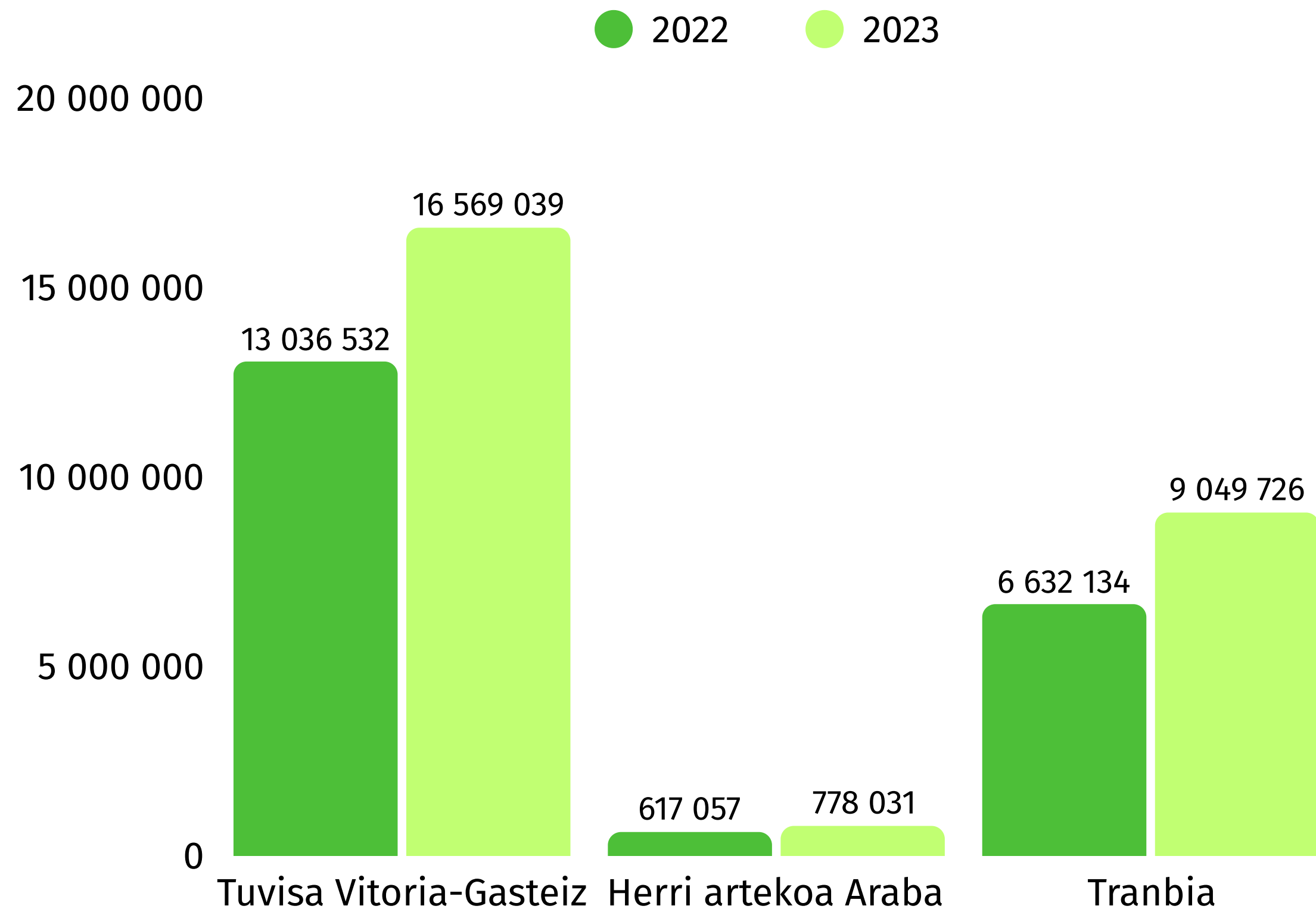
Araba

Garraio publikoan egindako bidaiak 216 dira egunero 1.000 biztanleko.

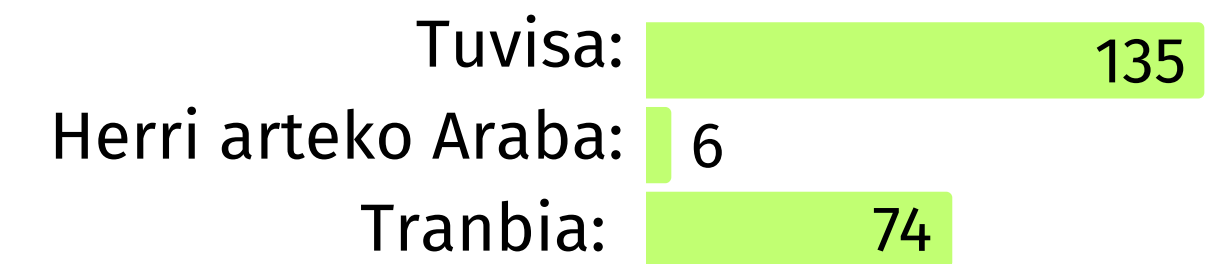
Funtsezko faktorea hiriburua den **Gasteizen zentraltasuna** da, biztanleriaren, enpresen eta bestelako jardueren kontzentrazioagatik nabarmentzen delako.

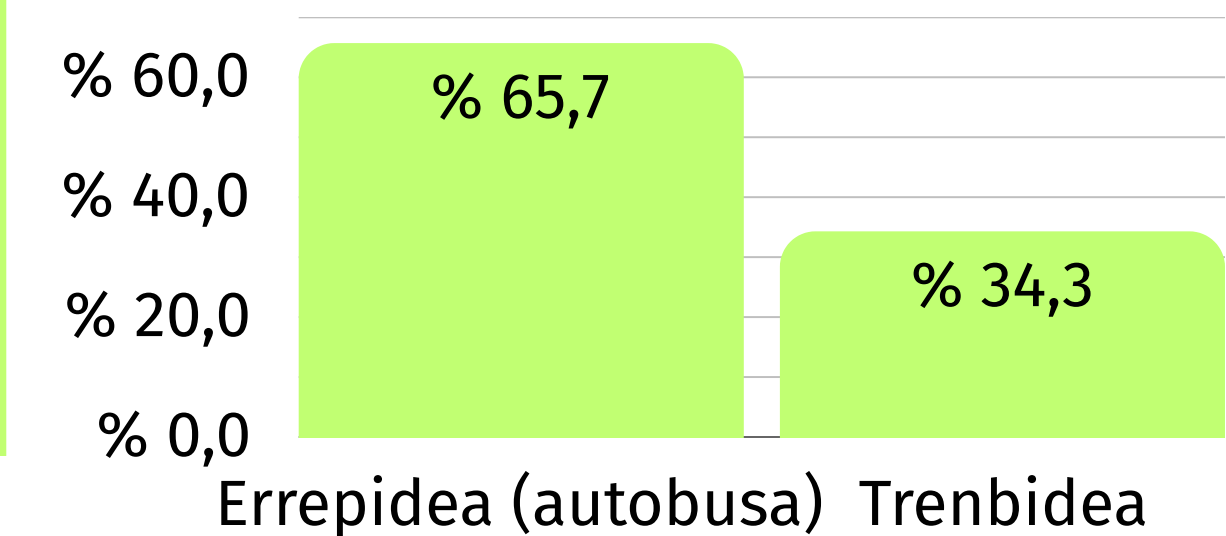
Garraio publikoko bidaiariak (autobusa eta trenbidea). 2022 eta 2023 urteetan guztira

Eguneko bidaia / 1.000 biztanle (2023)

Araban, 1.000 biztanleko 216 bidaia egiten dira egunero garraio publikoan. Bidaia horietatik, 209 Gasteizen egiten dira (% 97), eta gainerako 6 bidaiak (% 3) lurraldeko beste udalerrien artean banatzen dira.

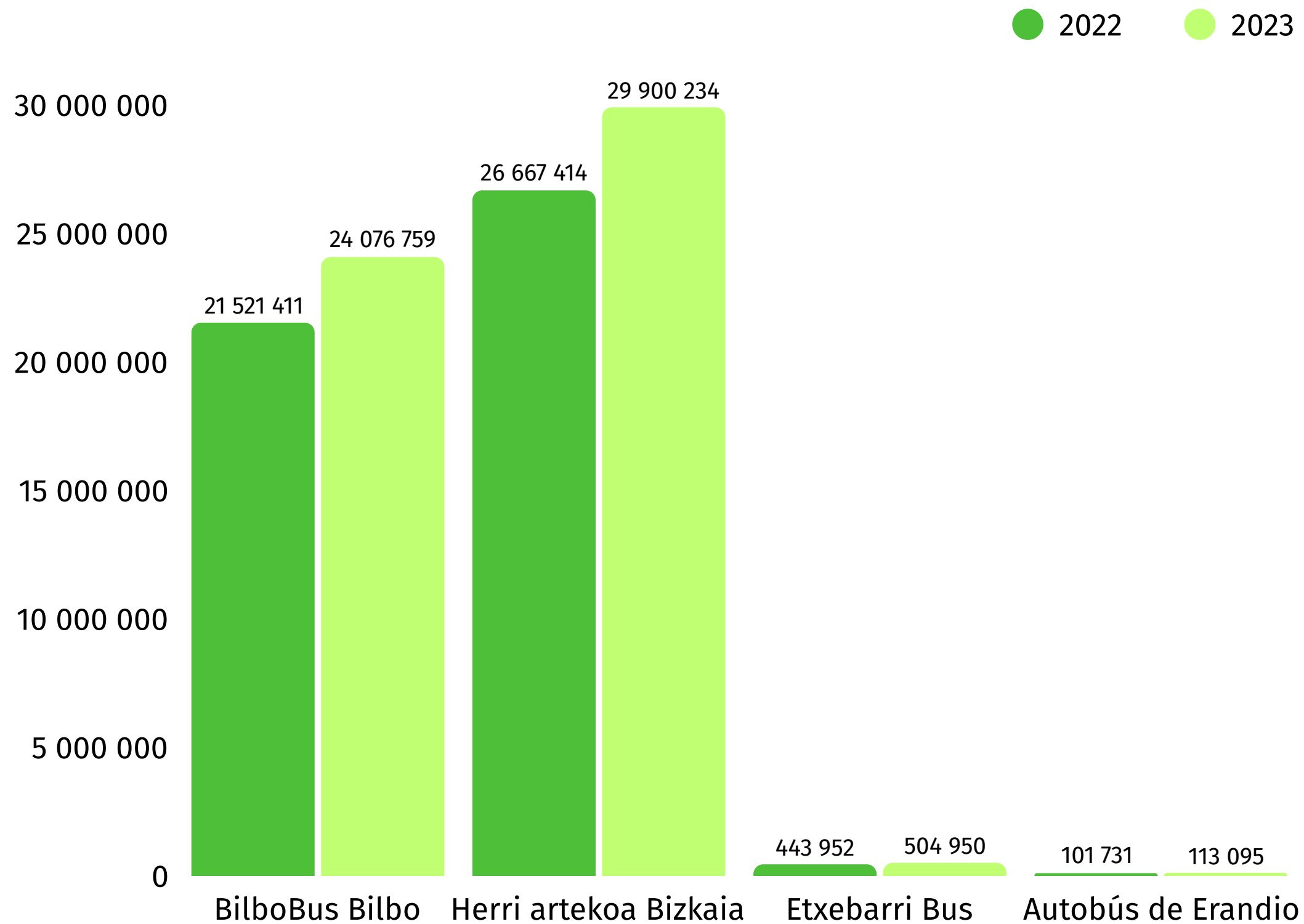
Bizkaia

Bizkaian, 1.000 biztanleko 415 bidaia egiten dira egunero garraio publikoan.

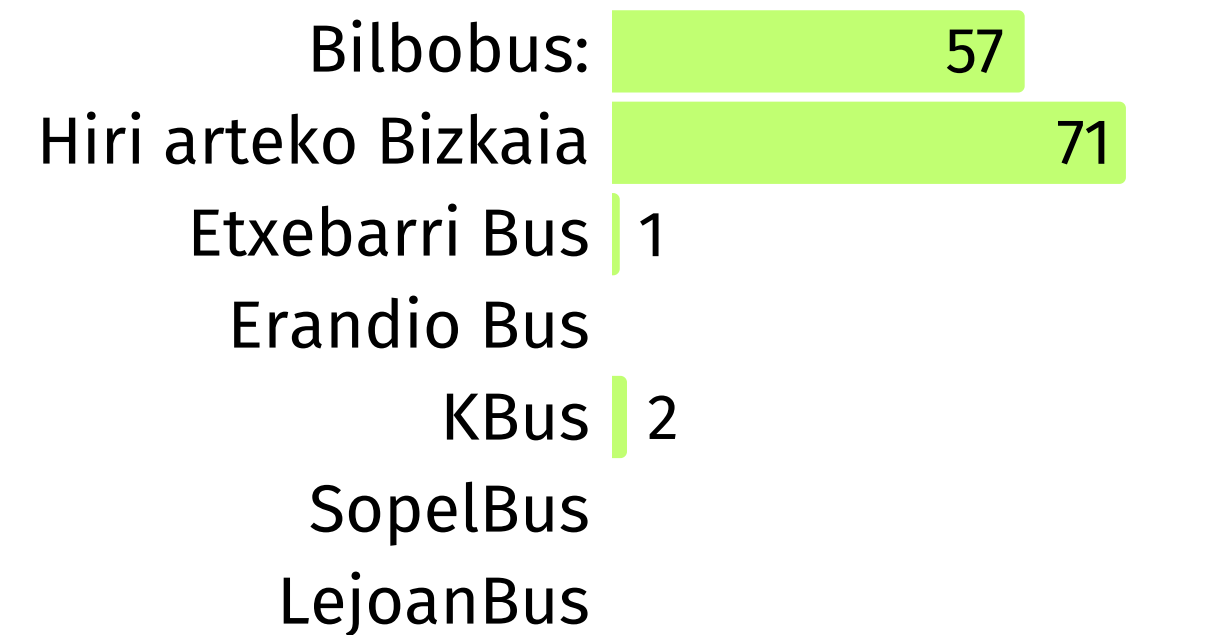
Funtsezko faktorea da **Bilbo eta bere eskualdea** osatzen duten hiri-konurbazio handia, joan-etorri ugari eragiten dituen egunero.

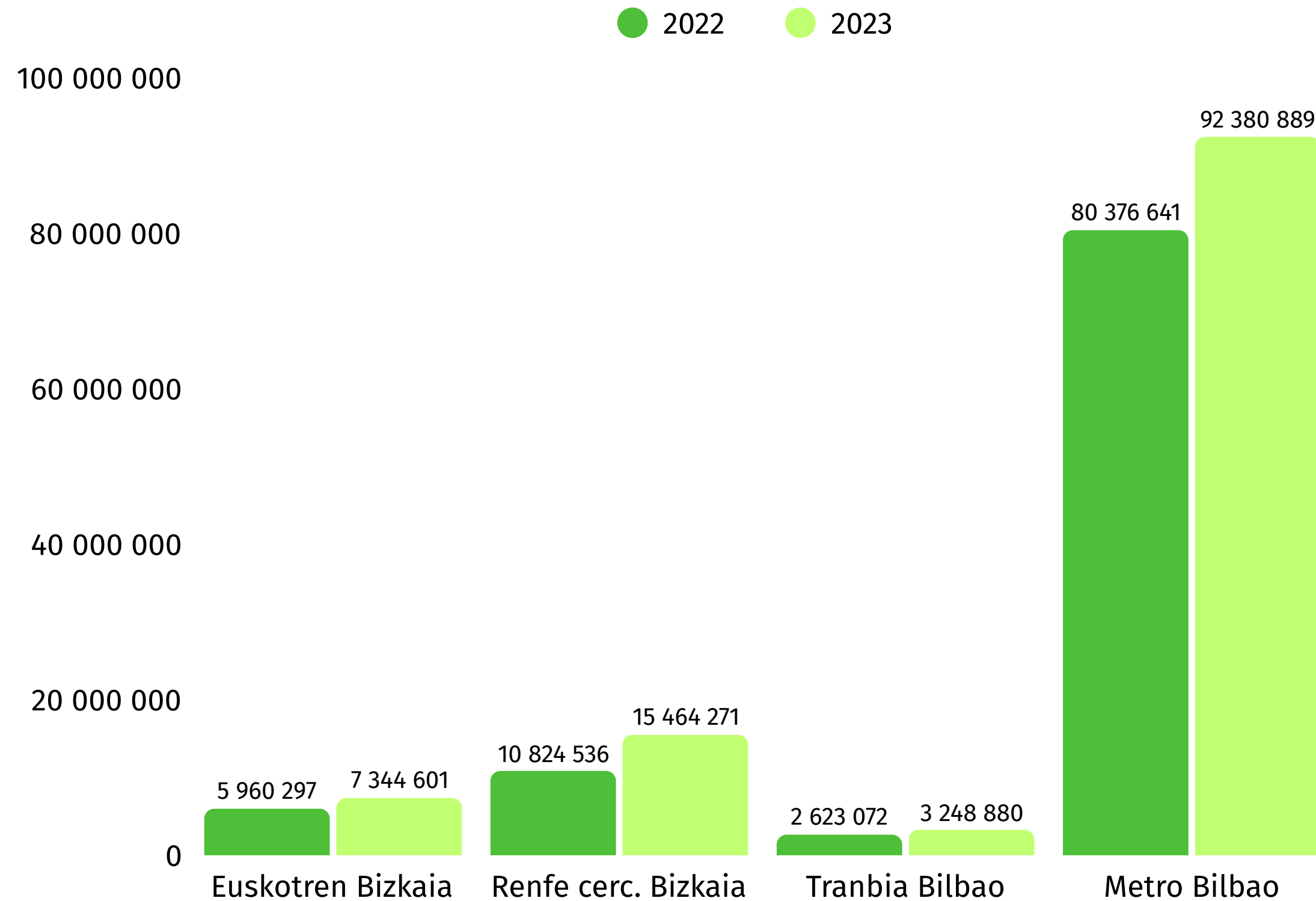
Garraio publikoko bidaiariak (autobusa). 2022 eta 2023 urteetan guztira

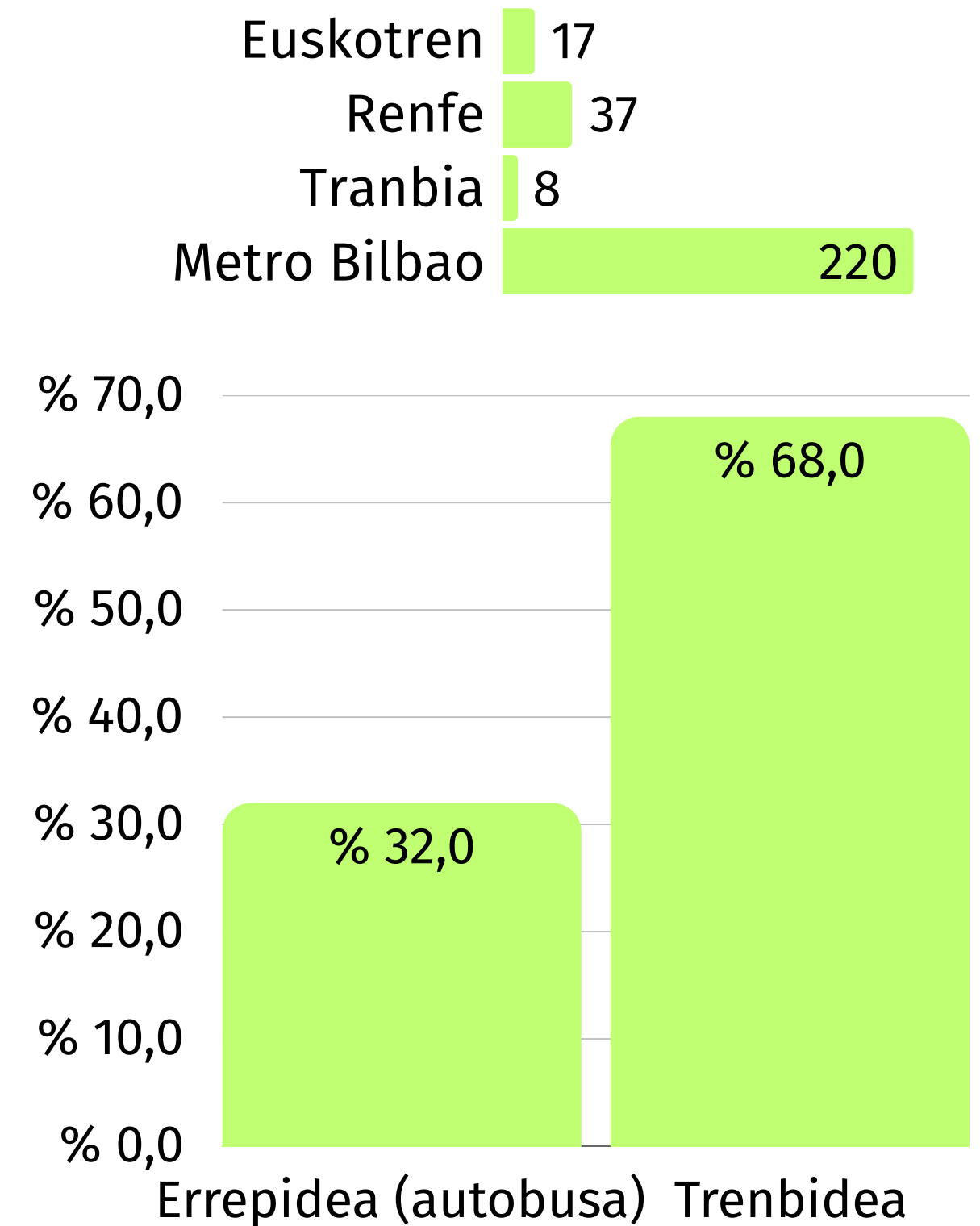
Eguneko bidaia / 1.000 biztanle (2023)

Garraio publikoko bidaiariak (trenbidea). 2022 eta 2023 urteetan guztira

Eguneko bidaia / 1.000 biztanle (2023)

Bizkaian, 1.000 biztanleko 415 bidaia egiten dira egunero garraio publikoan.

Bidaia horietatik:

- 285 (% 69) **Bilbo inguruan** egiten dira, Metro Bilbaoko bidaiak barne.
- 130 (% 31) lurraldeko **gainerako udalerrien artean** banatzen dira.

Bizkaiko biztanleriaren banaketa:

- Bilbo: %30
- Bilbo Handia (mugikortasunaren ardatza eta garraio publikoaren sare nagusia, Metroa barne): % 75.
- Lurraldearen gainerakoa: % 25.

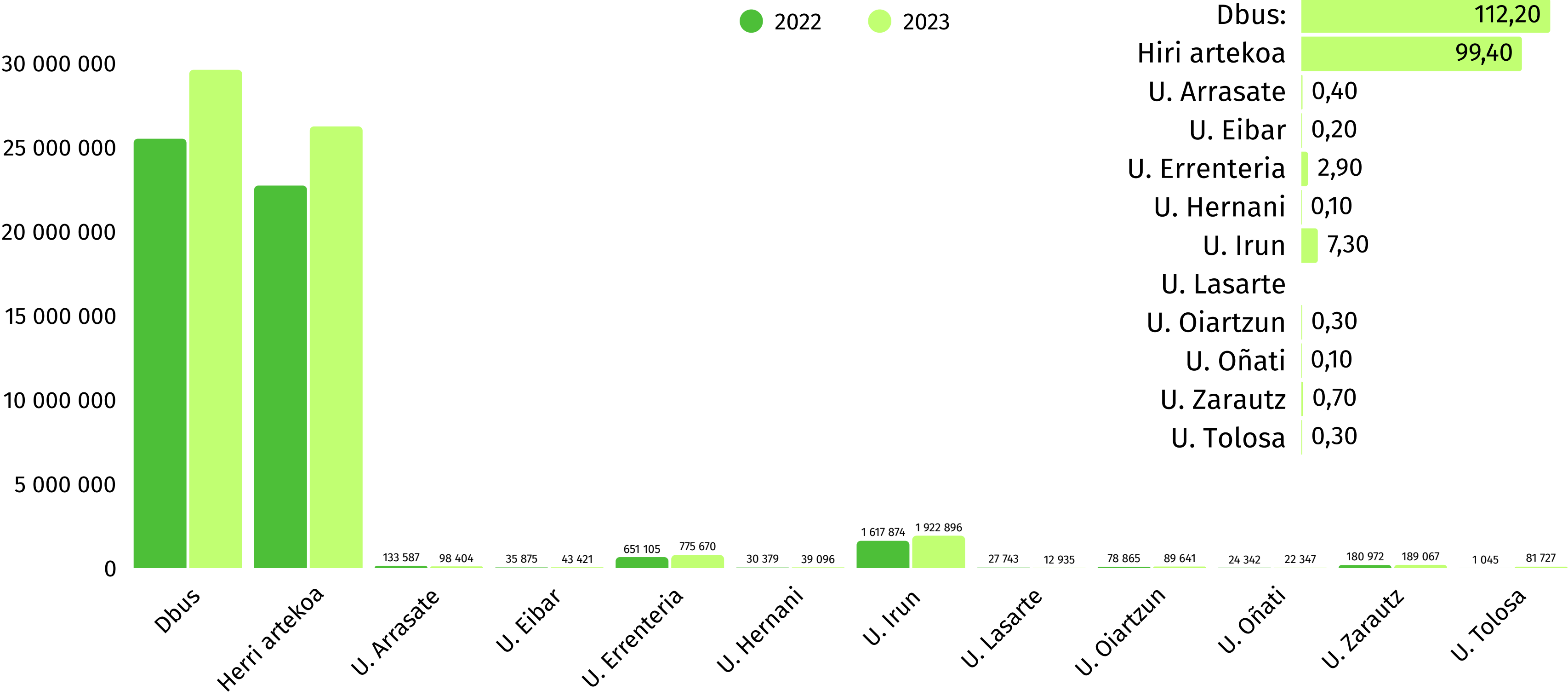
Gipuzkoa

Gipuzkoan, 1.000 biztanleko 312 bidaia egiten dira egunero garraio publikoan.

Funtsezko faktorea lurraldeko **biztanleriaren banaketa** da; izan ere, Donostiak garrantzi erlatibo txikiagoa du Donostialdearen eskualdearekin alderatuta.

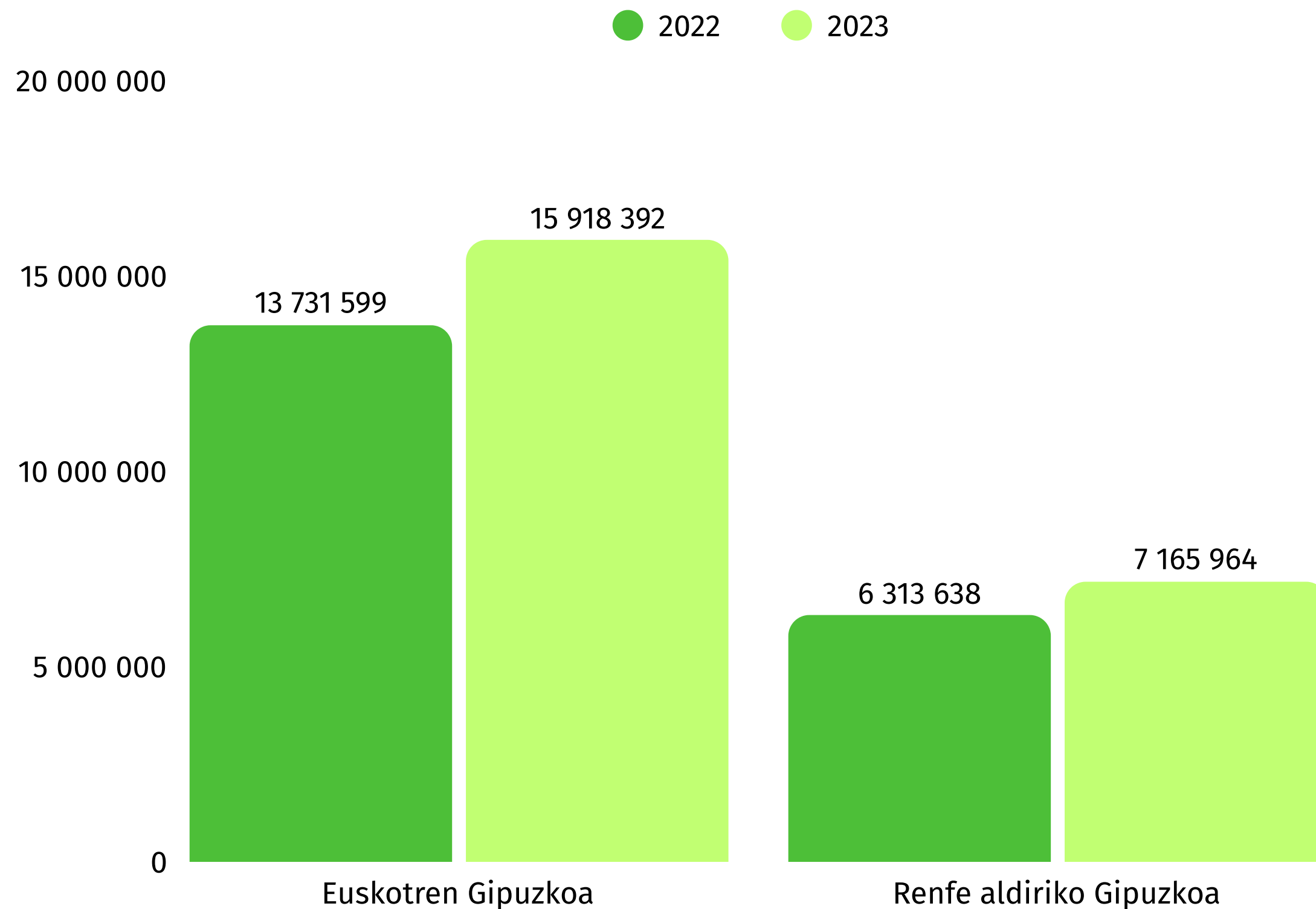
Garraio publikoko bidaiariak (autobusa). 2022 eta 2023 urteetan guztira

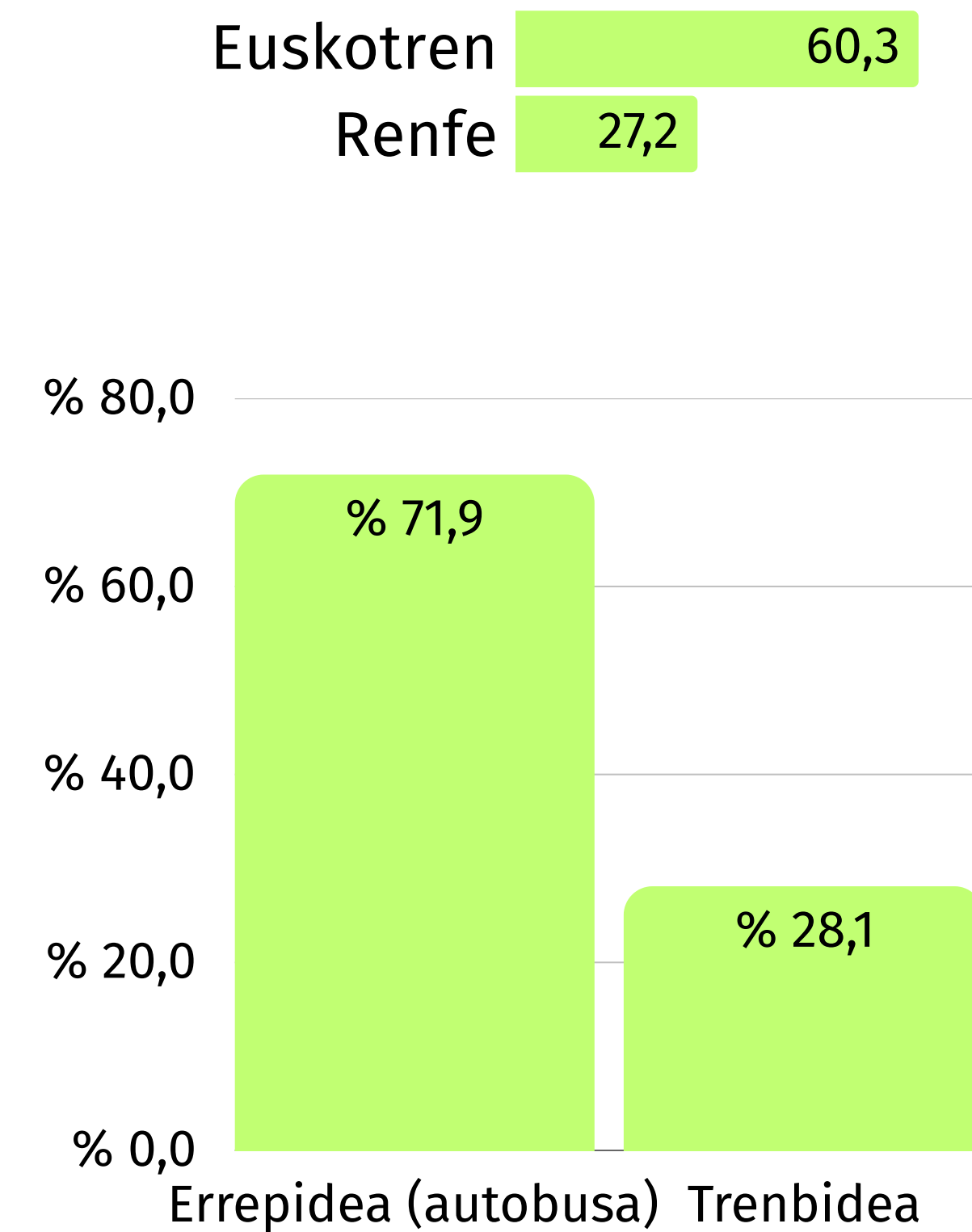
Eguneko bidaia / 1.000 biztanle (2023)

Dbus:	112,20
Hiri artekoa	99,40
U. Arrasate	0,40
U. Eibar	0,20
U. Errenteria	2,90
U. Hernani	0,10
U. Irun	7,30
U. Lasarte	
U. Oiartzun	0,30
U. Oñati	0,10
U. Zarautz	0,70
U. Tolosa	0,30

Garraio publikoko bidaiariak (trenbidea). 2022 eta 2023 urteetan guztira

Eguneko bidaia / 1.000 biztanle (2023)

Gipuzkoan, 1.000 biztanleko 312 bidaia egiten dira egunero garraio publikoan.

Bidaia horietatik:

- 112 (% 36) **Donostian bakarrik egiten** dira, eta Dbusi dagokie.
- 199 (% 64) lurraldeko **gainerako udalerrien artean** egiten dira, tartean Donostia jatorri edo helmuga duten hiriarteko autobus-lineak barne.

Biztanleriaren banaketa Gipuzkoan:

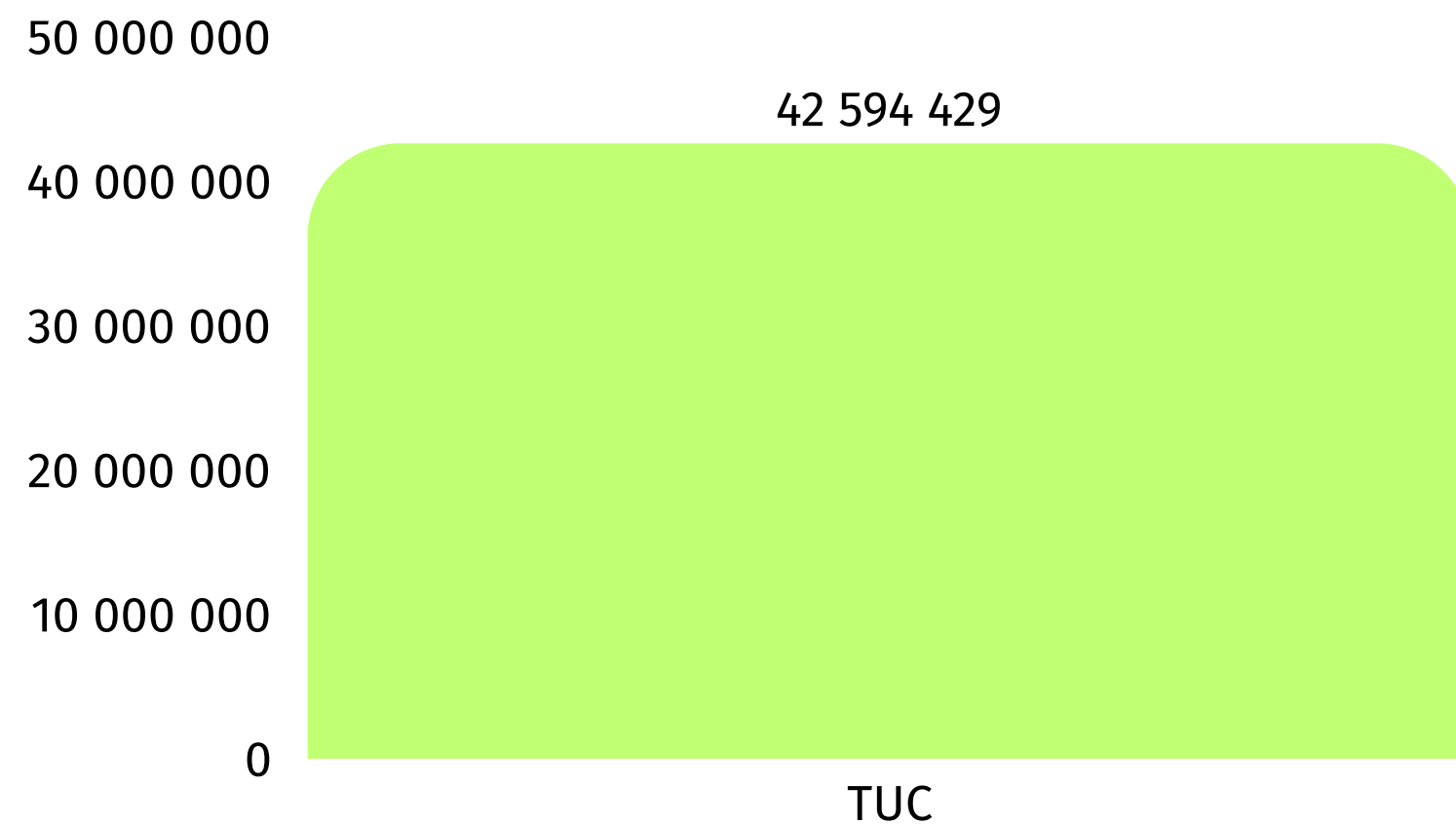
- Donostia: % 25.
- Donostialdea: % 46.
- Bidasoa: % 11.
- Gainerako eskualdeak: % 43.

Nafarroa

Nafarroan, 1.000 biztanleko 172 bidaia egiten dira egunero garraio publikoan, eta bidaia horiek Iruñerriako autobus-lineetan egiten dira.

Garraio publikoko bidaiariak (autobusa). 2023 urtean guztira

Erabiltzen ditugun ibilgailuak

Hego Euskal Herrian

3

10 ibilgailutik, 7 autoak

EAEn 1,4 milioi ibilgailu pribatu daude zirkulazioan, eta **Nafarroan**, gutxi gorabehera, milioi erdi.

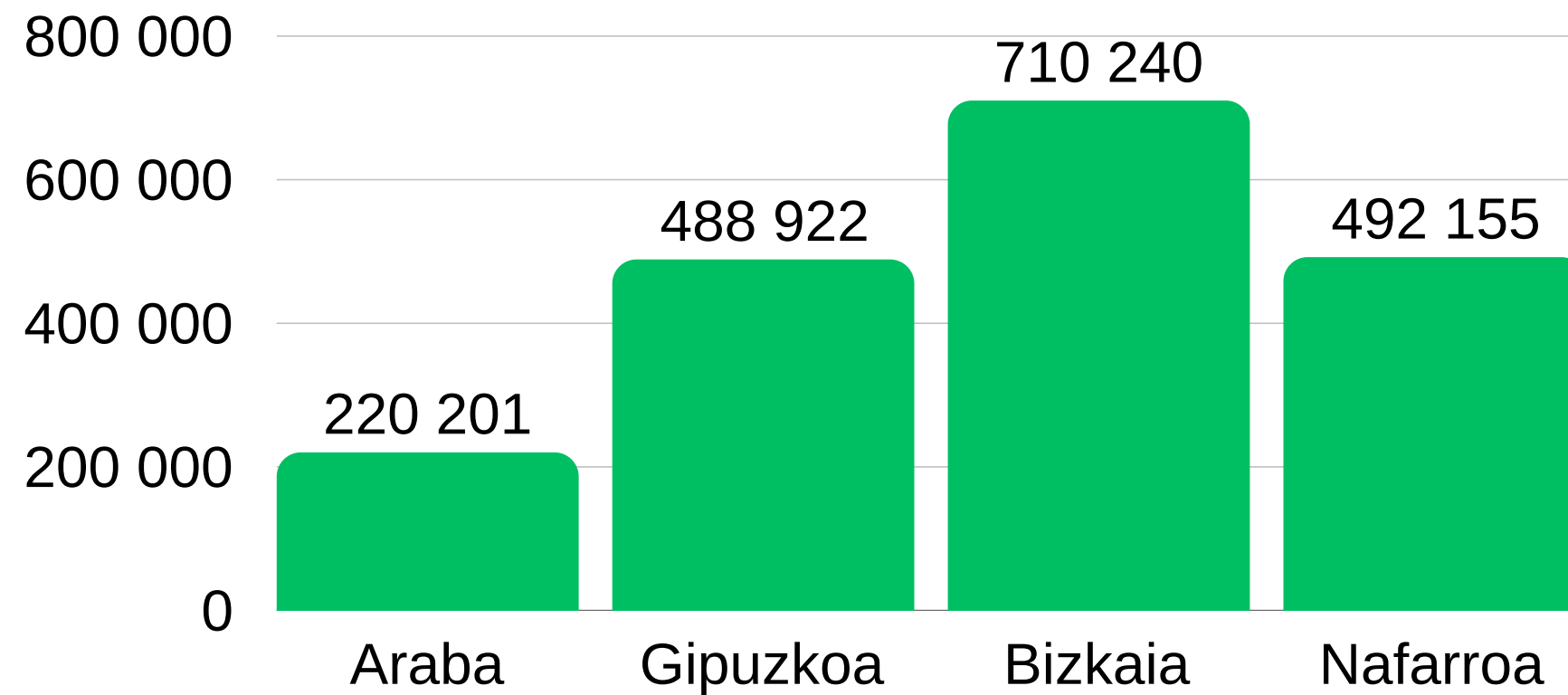
Lurraldeka, ibilgailu kopurua honela banatzen da:

- Bizkaia: 710.240
- Nafarroa: 492.155
- Gipuzkoa: 488.922
- Araba: 220.201

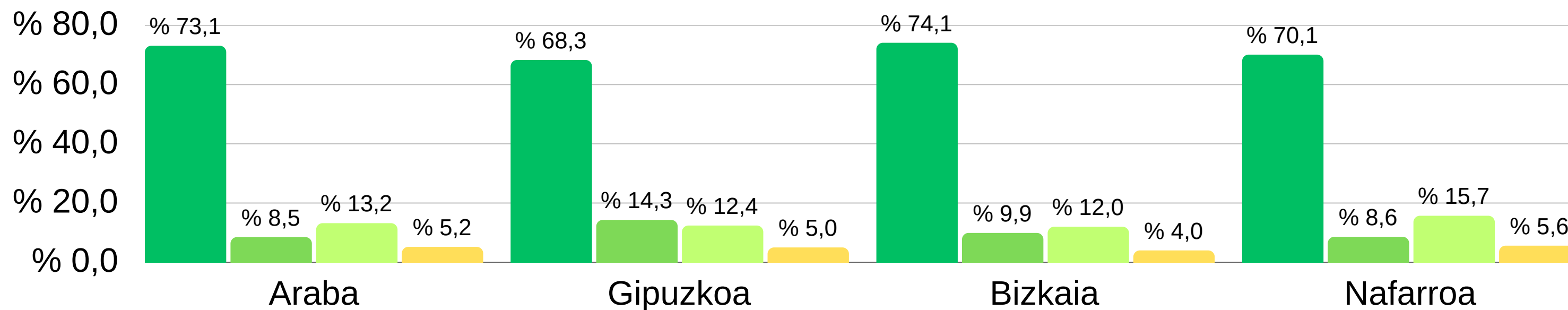
Turismoak dira nagusi gainerako ibilgailuen aldean, batez ere Bizkaian (% 74,1) eta Araban (% 73,1). Gipuzkoan, berriz, turismoen proportzioa apalagoa da (% 68,3), motozikleten pisu erlatiboa nabarmen handiagoa delako (% 14,3). Nafarroa eta Araba, aldiz, furgoneten eta kamioien presentzia handiena duten lurraldeak dira.

Ibilgailu parkea, 2023

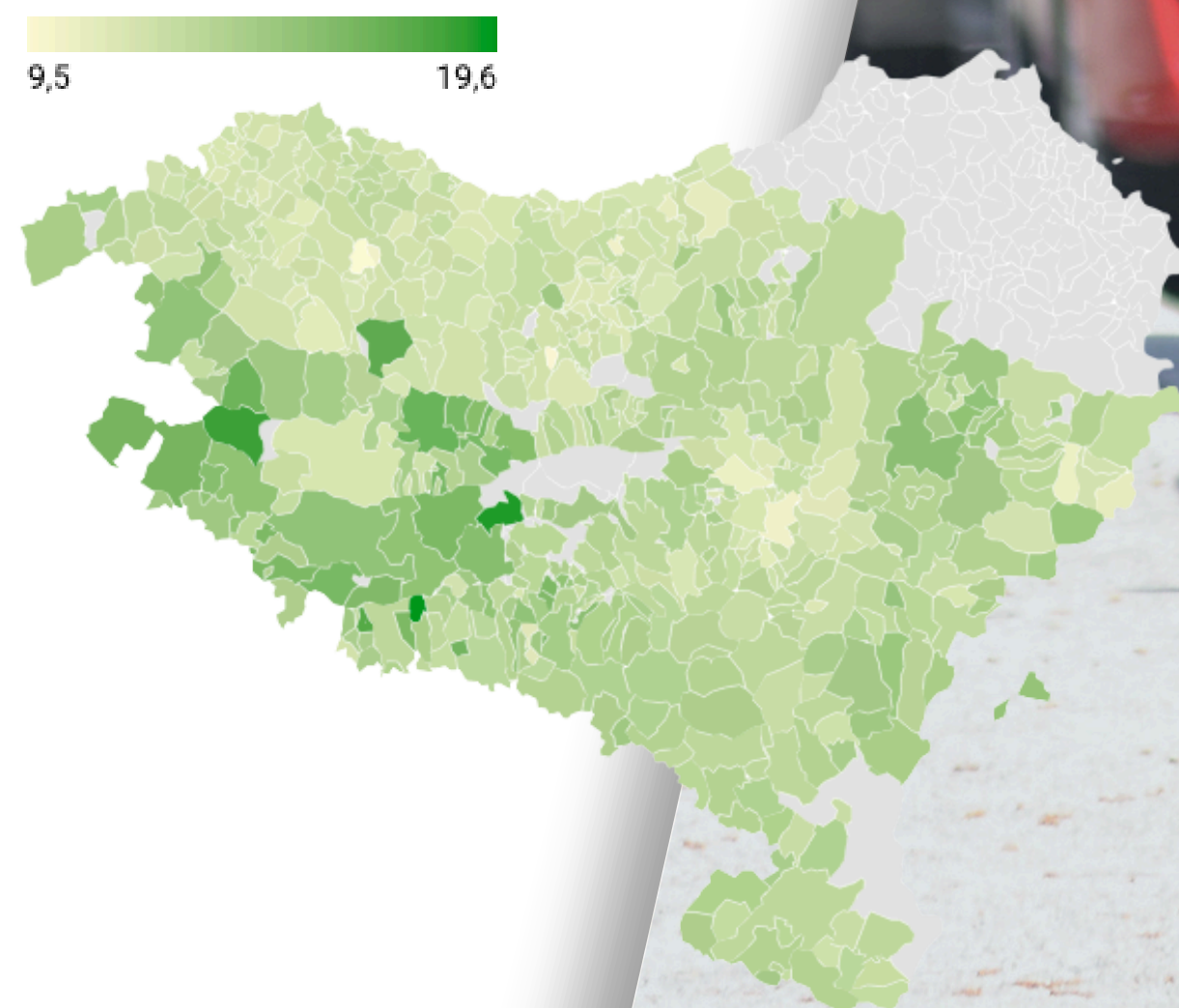
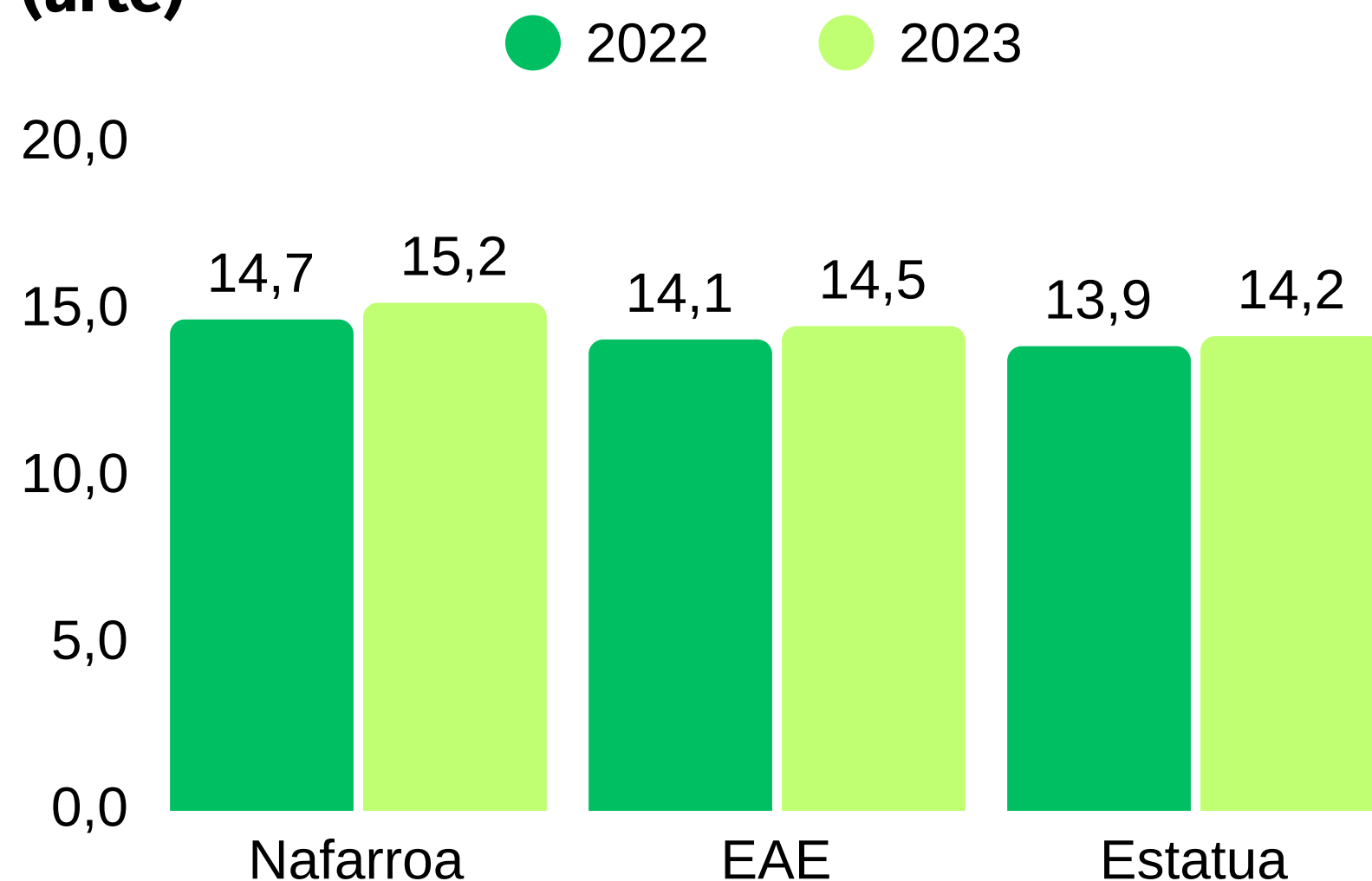
● Turismoak % ● Motozikletak % ● Furgonetak-kamioiak % ● Besteak %

Nafarroako turismo-parkea, zaharrena

EAEn, turismoen batez besteko adina **14,5 urtekoa** da, eta Estatuko batez bestekotik oso gertu dago. Aldiz, **Nafarroan ibilgailuak zaharragoak** dira, batez besteko adina **15,2 urtekoa** izanik, Estatuko batez bestekoa gaindituz. Arabako herrietan, berriz, parkea nahiko zaharkituta dago, 15 urteak gaindituz.

Turismoen bataz bestekoen antzinatasuna (urte)

0 etiketadun turismoak gutxi dira

C eta B etiketak nagusi dira gurean, oraindik bereizgarririk ez duten autoen ehuneko handia duen ibilgailu-parke batean. Lurraldeen artean **alde txikiak** dauden arren, joera orokorra antzekoa da.

Horrek erakusten du:

- Ibilgailu-parkea **zaharkituta** dago, eta auto askok ez dute oraindik ingurumen-bereizgarririk.
- C eta B etiketak duten ibilgailuak nagusi dira, hau da, oraindik erregai fosiletan oinarritutako flotaren pisua handia da.
- Lurraldeen arteko aldeak ez dira oso nabarmenak.

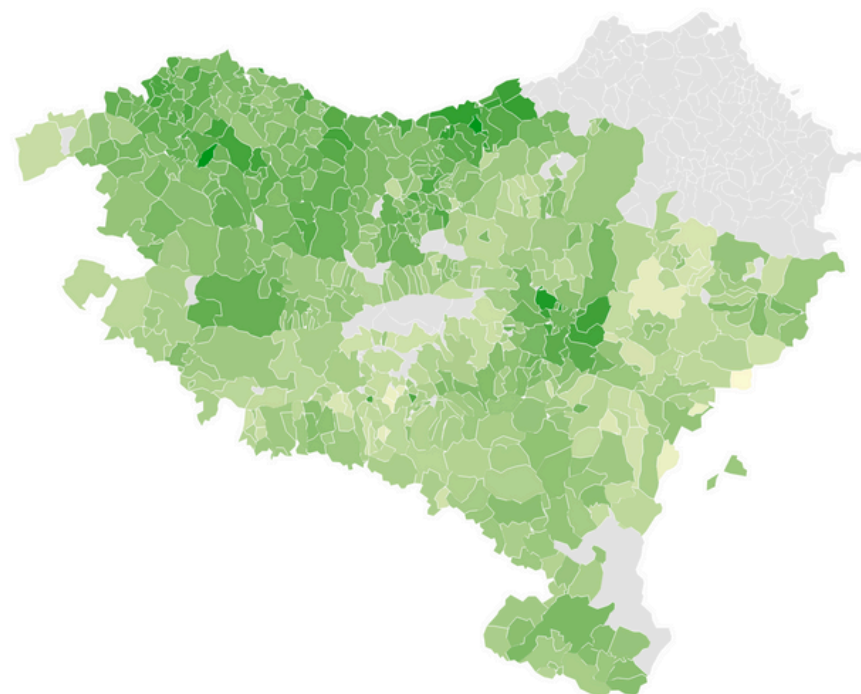
Ingurumen-etiketak Turismoak (%), 2023

	0 etiketa	Eko etiketa	C etiketa	B etiketa	Bereizgarririk gabe
Gaztela eta Leon	0,5	3,3	28,9	33,6	33,6
Extremadura	0,3	2,4	27,4	36,2	33,7
Galizia	0,5	3,0	29,6	33,4	33,5
Asturias	0,7	3,8	32,5	33,1	29,9
Errioxa	0,7	4,0	33,6	34,1	27,7
Gaztela-Mantxa	0,7	3,2	29,8	34,5	31,7
Kanariak	1,2	3,2	49,1	21,1	25,4
Nafarroa	1,0	3,4	34,4	34,9	26,4
Aragoi	0,7	3,9	35,5	32,7	27,1
Murtzia	0,6	3,5	32,8	33,8	29,3
Kantabria	0,6	3,9	34,6	32,9	28,0
Andaluzia	0,5	3,4	34,6	33,9	27,5
EAE	0,9	4,1	38,2	32,8	24,0
Araba	1,0	4,6	37,1	32,3	24,9
Bizkaia	0,9	4,2	37,4	32,9	24,7
Gipuzkoa	0,8	3,8	39,9	32,9	22,6
Valentzia	0,9	4,3	40,1	30,3	24,3
Balearrak	1,2	3,6	44,6	24,2	26,4
Katalunia	1,4	5,9	41,6	27,8	23,4
Madril	3,4	11,5	41,9	24,9	18,4
Estatua guztira	1,2	5,1	37,4	30,2	26,0

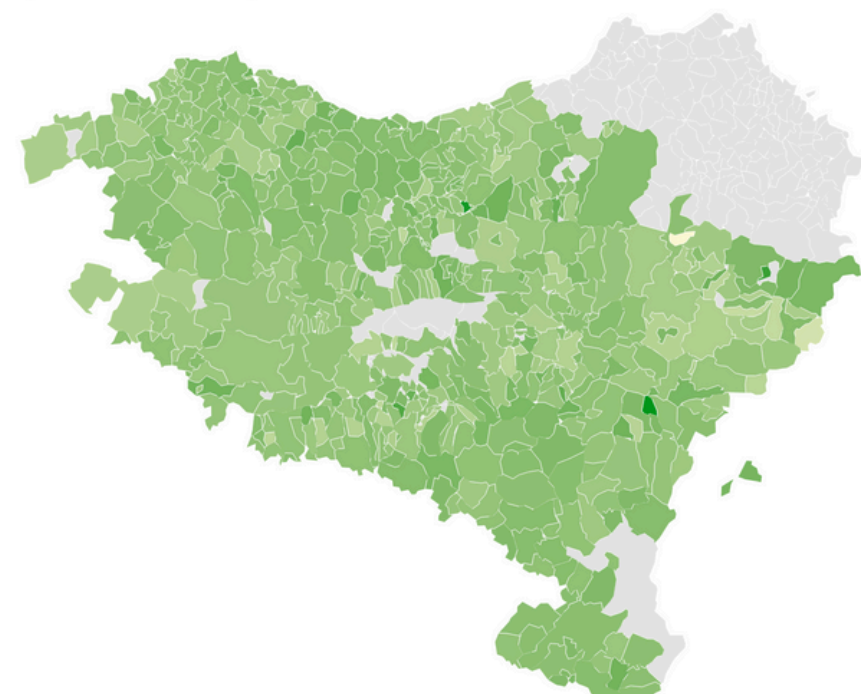
- **0:** Bateria-elektrikoak, autonomia hedatuko elektrikoak, 40 km-ko autonomia duten hibrido entxufagarriak eta erregai-pilako ibilgailuak.
- **Eko:** Hibridoak (entxufagarriak 40 km-tik beherako autonomia dutenak eta ez-entxufagarriak), gas bidezko ibilgailuak edo bien konbinazioa.
- **C:** Azken EURO arauak betetzen dituzten barne-errekuntzako ibilgailuak. 2006/01etik aurrerako gasolina eta 2015/09tik aurrerako dieselak.
- **B:** EURO arau zaharragoak betetzen dituzten barne-errekuntzakoak. 2001/01etik matrikulatutako gasolina eta 2006tik aurrerako dieselak.

Udalerriz udalerri, tokiko ibilgailuen parke osoaren %

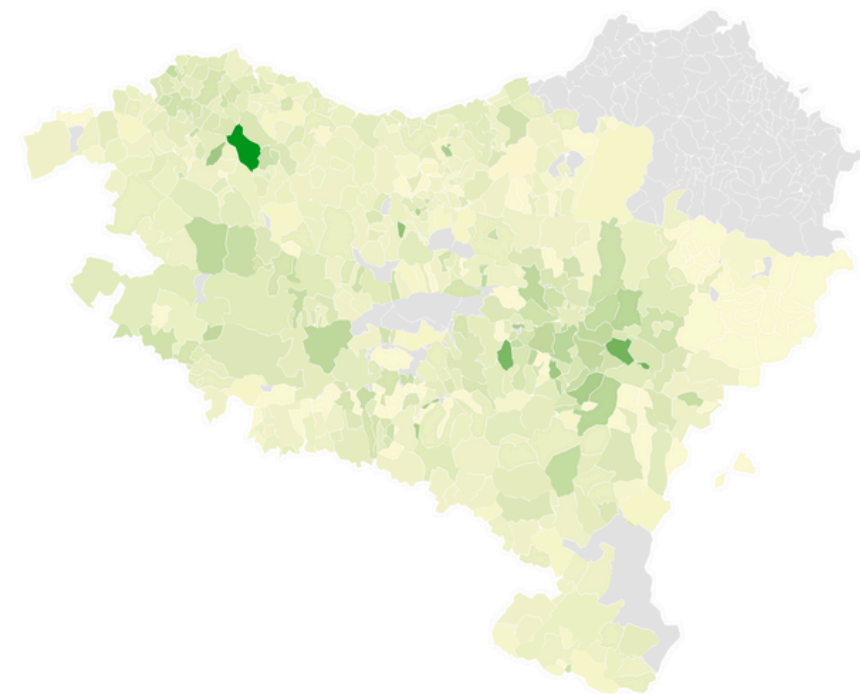
C etiketa

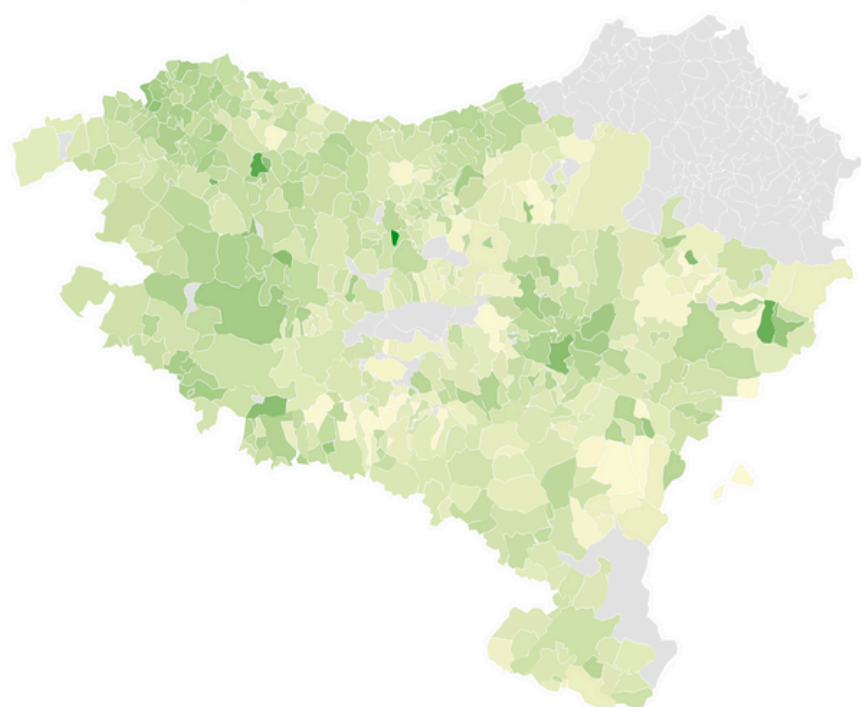
B etiketa

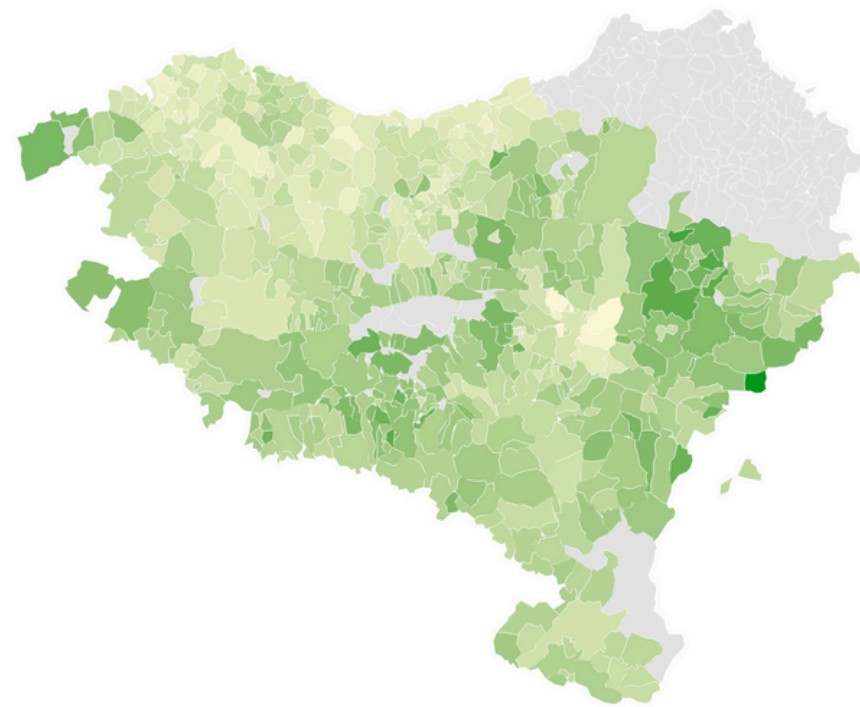
0 etiketa

Eko etiketa

Bereizgarritasun ez

- **0:** Bateria-elektrikoak, autonomia hedatuko elektrikoak, 40 km-ko autonomia duten hibrido entxufagarriak eta erregai-pilako ibilgailuak.
- **Eko:** Hibridoak (entxufagarriak 40 km-tik beherako autonomia dutenak eta ez-entxufagarriak), gas bidezko ibilgailuak edo bien konbinazioa.
- **C:** Azken EURO arauak betetzen dituzten barne-errekuntzako ibilgailuak. 2006/01etik aurrerako gasolina eta 2015/09tik aurrerako dieselak.
- **B:** EURO arau zaharragoak betetzen dituzten barne-errekuntzakoak. 2001/01etik matrikulatutako gasolina eta 2006tik aurrerako dieselak.

Turismoen matrikulazioak, gora

2024an, **auto berrien salmentak hazten jarraitu** zuen, nahiz eta oraindik ez iritsi 2007ko maximo historikoetara. Urte horretan, 25.772 auto berri saldu ziren EAEn, 7.321 Nafarroan eta 1.016.885 Estatuan. Hala ere, datu horiek **2007ko maximo historikoaren erdia baino gutxiago** dira; izan ere, EAEn eta Nafarroan salmentak % 7 jaitsi dira, eta Estatuan % 41.

2007ko gailurra eta gero, merkatuak beheranzko doikuntza bat izan zuen, **2012an gutxieneko balioetara** iritsiz. Hortik aurrera, 2012 eta 2018 artean, autoen salmentek etengabeko hobekuntza izan zuten, baina ez zuten inoiz 2007ko maila berreskuratu. 2019ra iritsi arte, merkatuak hazkunde jarraitua izan zuen, baina 2020 eta 2022 artean berriro jaitsiera nabarmena izan zuen, batez ere COVID-19aren inpaktuaren ondorioz.

2023an, auto berrien matrikulazioak berriro gora egin zuen, EAEn % 11, Nafarroan % 13 eta Estatuan % 17 igoerarekin, nahiz eta 2019ko erregistroetara oraindik iritsi ez. 2024an joera positibo horrek jarraitu zuen, EAEn % 5,6ko hazkundearekin, Nafarroan % 2,1ekoarekin eta Estatuan % 7,1ekoarekin.

EAE eta Nafarroan matrikulatutako eredu berrien % 62 eta % 59 “alternatiboak*” dira

EAE (% 62,4), Gaztela eta Leon (% 64) eta Gaztela-Mantxa (% 61) dira turismo “alternatiboen” matrikulazioetan portzentaje handiena duten lurraldeak. **Nafarroak**, berriz, %60 inguruko balioa du, Errioxaren antzera (% 59,6).

Estatuko batez bestekoaren gainetik daude, halaber, Katalunia (% 58,6), Asturias (% 58,5), Kantabria (% 58,5) eta Murtzia (% 55,5). Aldiz, balio txikiak Madrilen (% 52,9), Valentziako Erkidegoan (% 50,5) eta uharteetan erregistratu dira, azken hauetan turismo alternatiboen matrikulazio-mailarik baxuenak izanik.

*Turismo "alternatibo" gisa sartzen dira:

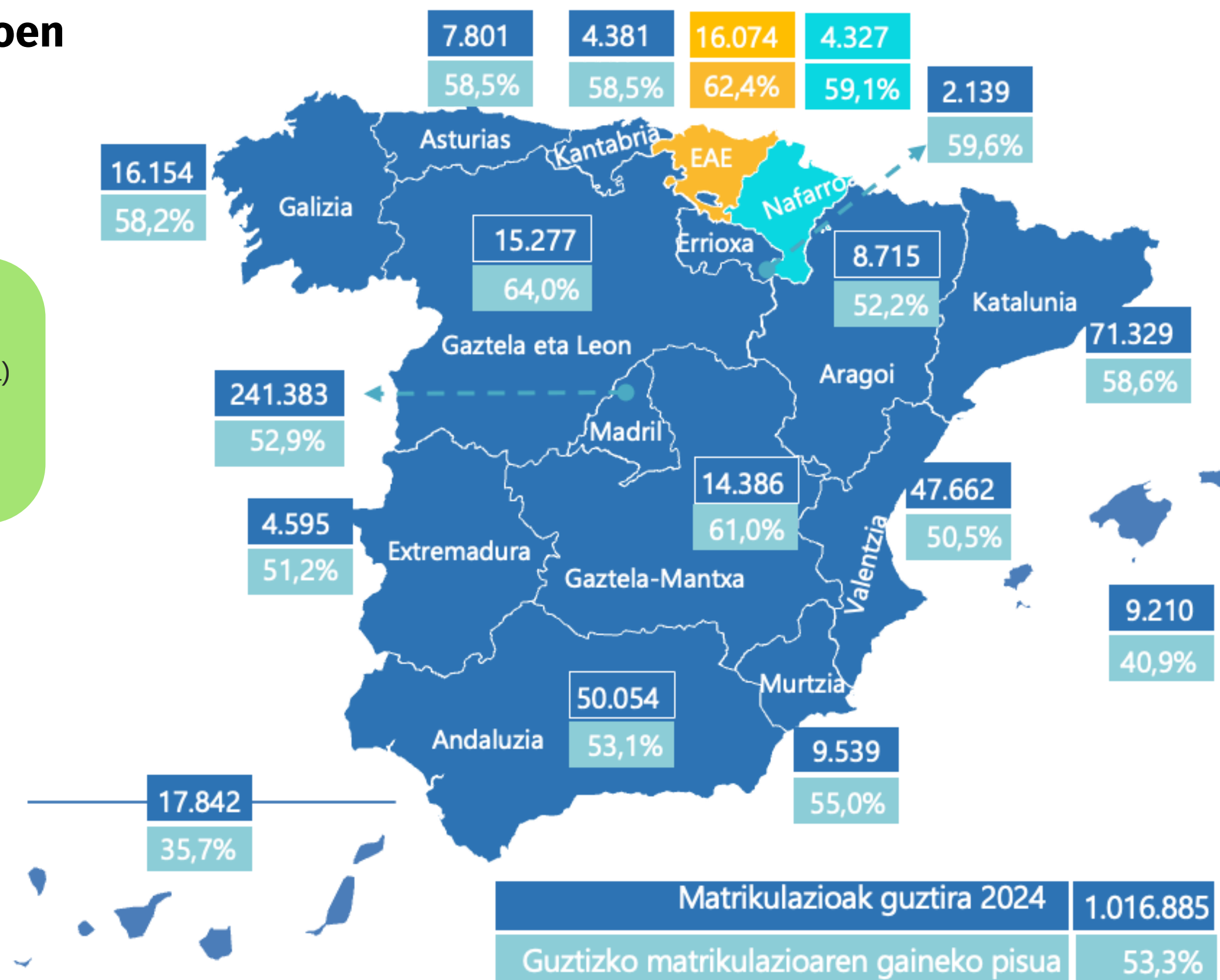
- Elektriiko puruak (motor elektrikoa)
- Barne-errekuntzako motor bat (gasolina edo diesela) eta hibrido entxufagarriak eta ez-entxufagarriak.
- Eta gasezkoak eta hidrogenozkoak.

Modelo “alternatiboen” turismoen matrikulazioa %, 2024

Turismo "alternatibo" gisa sartzen dira:

- Elektriko puruak (motor elektrikoa)
- Barne-errekuntzako motor bat (gasolina edo diesela) eta motor elektriko bat konbinatzen dituzten hibrido entxufagarriak eta ez-entxufagarriak.
- Eta gasezkoak eta hidrogenozkoak.

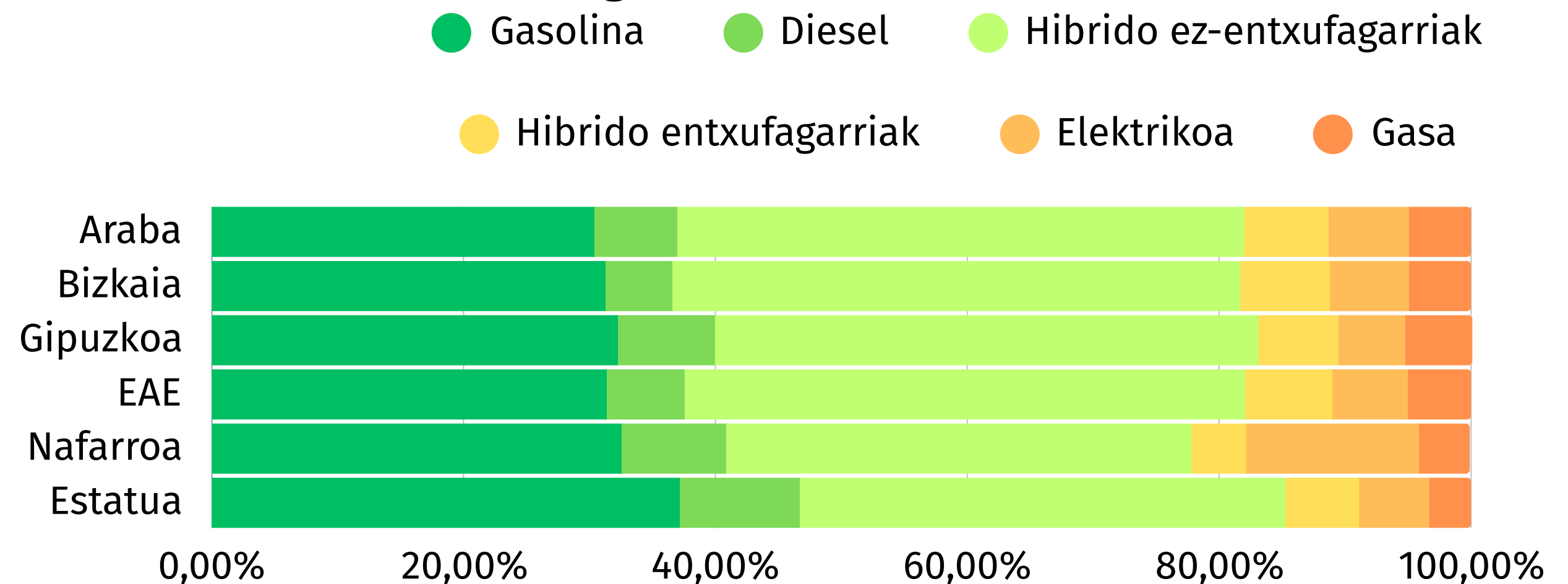

Hibrido ez-entxufagarriak, eredu alternatiboetan nagusi

EAEn, 2024ko **matrikulazioen**

% 44,5 hibrido ez-entxufagarriak dira, Estatuko batez bestekoa nabarmen gaindituz. **Nafarroan**, aldiz, hibrido ez-entxufagarrien kuota % 36,9ra murrizten da, baina ibilgailu **elektrikoen pisua nabarmena** da: elektrikoek % 13,7ko kuota dute, EAEn (% 6) eta Estatuan (% 5,6) erregistratutako portzentajeen bikoitza.

Autoen matrikulazioak, energia-iturrien arabera, 2024

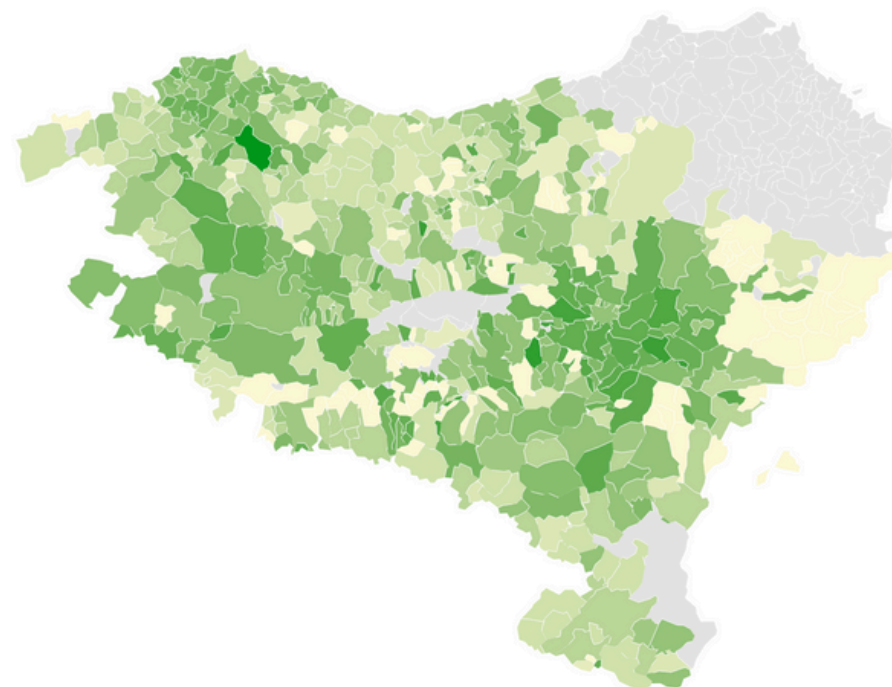

Turismo "alternatibo" gisa sartzen dira:

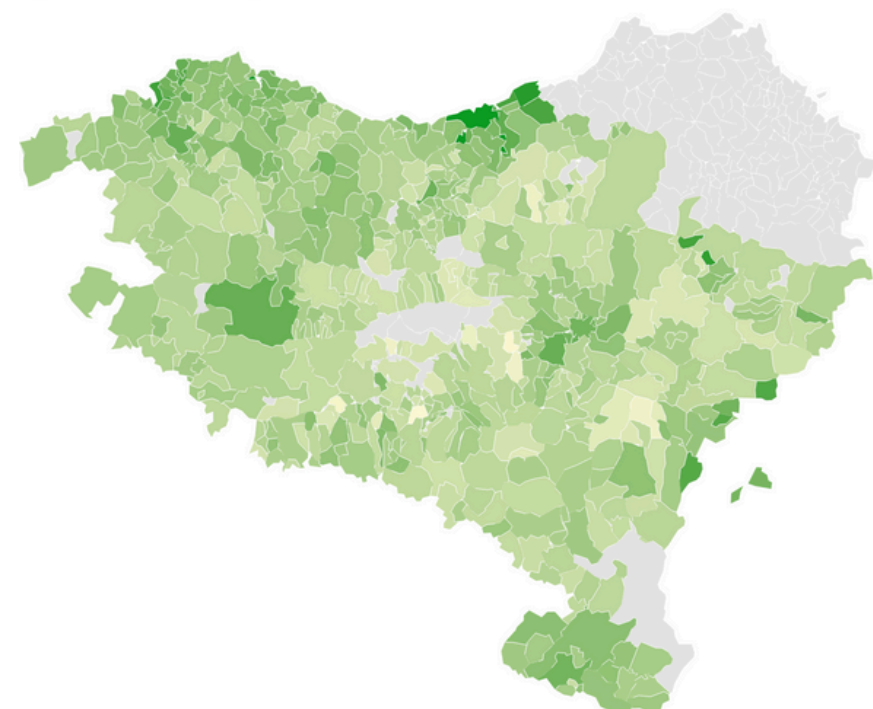
- Elektriko puruak (motor elektrikoa)
- Barne-errekuntzako motor bat (gasolina edo diesela) eta hibrido entxufagarriak eta ez-entxufagarriak.
- Eta gasezkoak eta hidrogenozkoak.

Udalerriz udalerri, tokiko ibilgailuen parke osoaren %

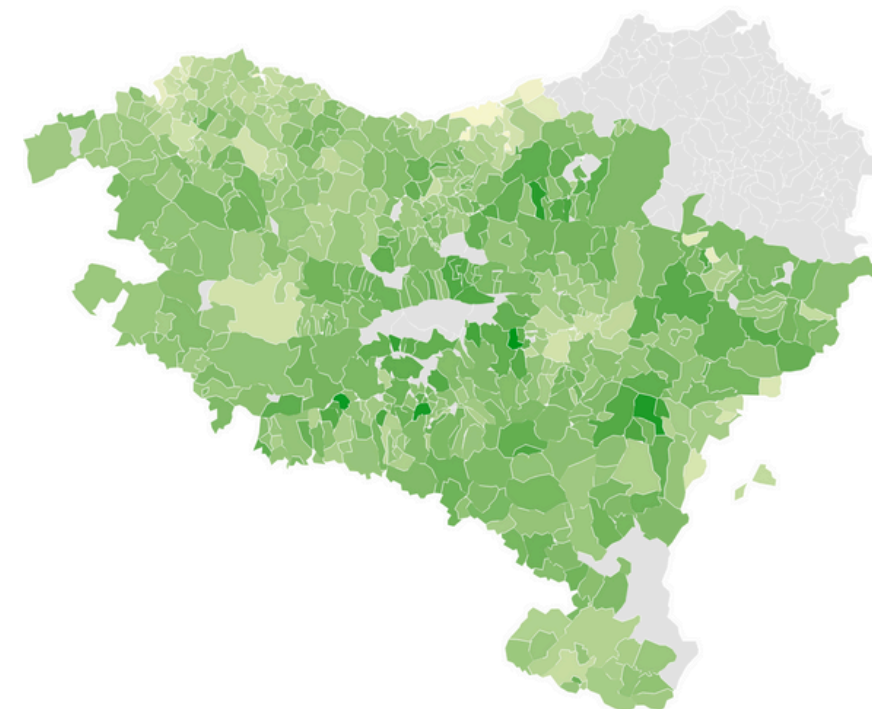
Elektrifikatuak

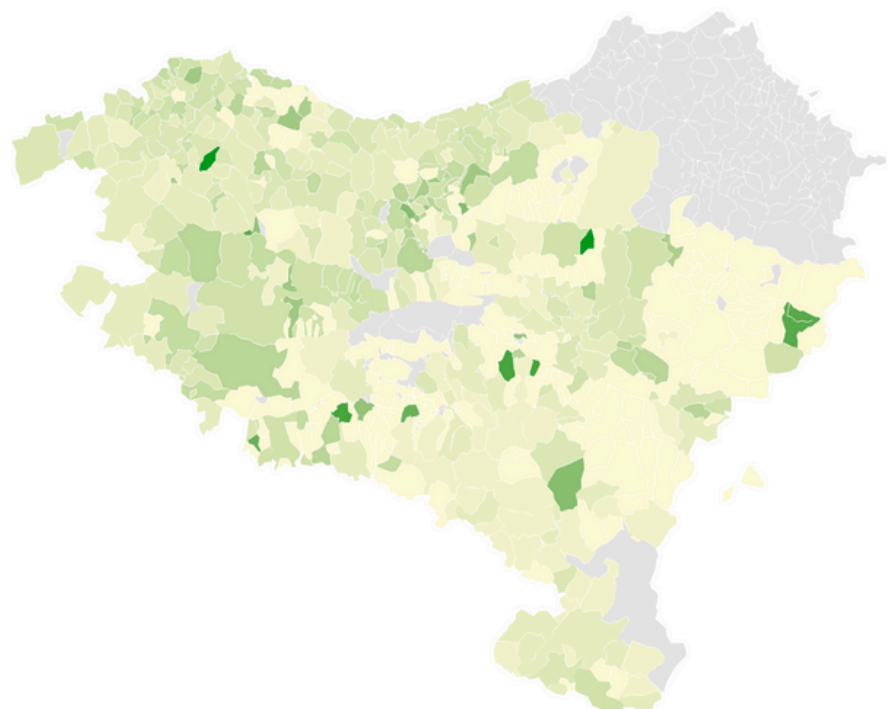
Gasolina

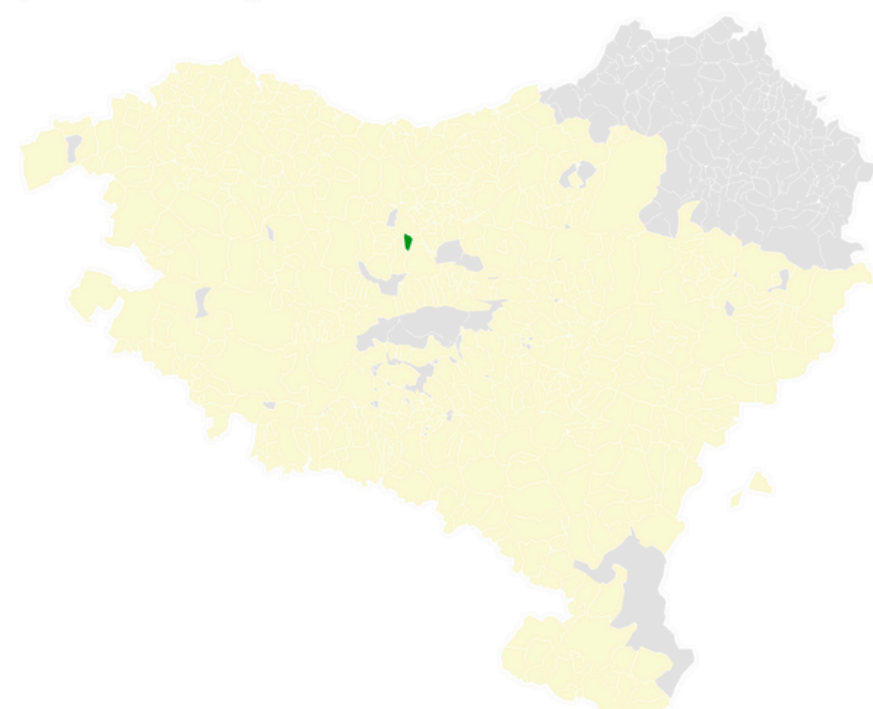
Diesela

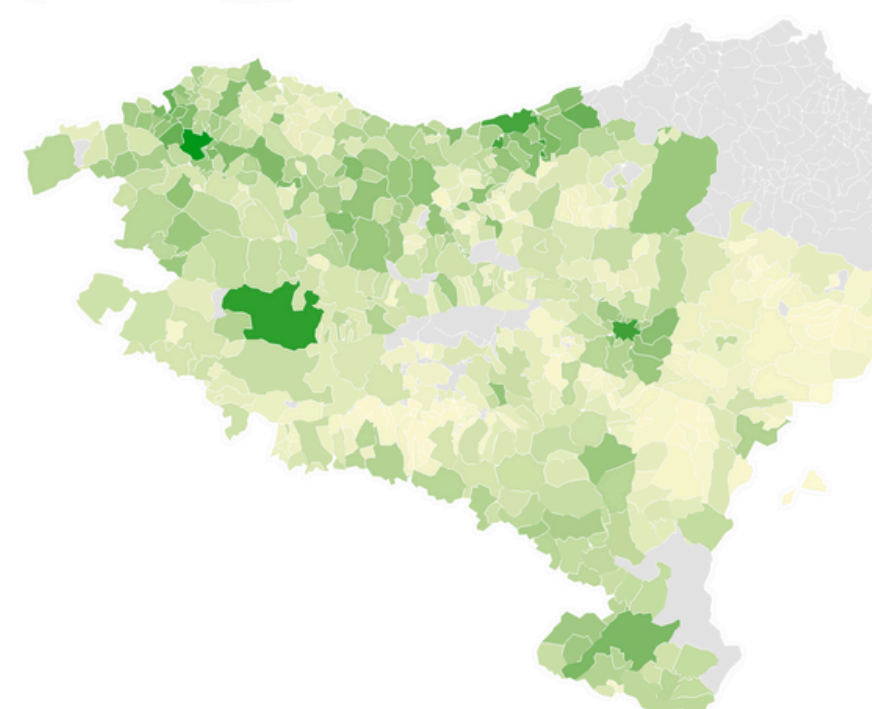
PGL (petrolio-gas likidotua)

GNL (gas natural likidotua)

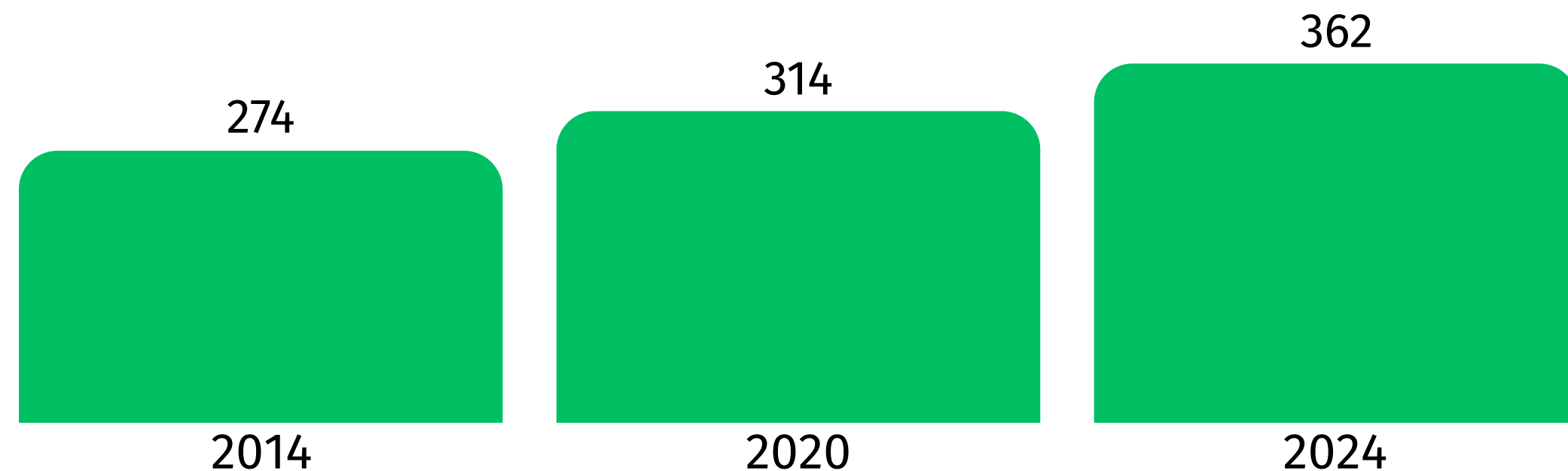
AUTOAK, GUZTIRA

Barne-errekuntzako ibilgailuak nagusi, eta gasolindegia gora

Azken hamarkadan, **gasolindegia kopurua handitu** egin da oro har (+88) EAEn, batez ere hiri handietan eta inguruko herrietan. Gasteiz, Irun, Oiartzun, Zamudio eta Sestao bezalako udalerrietan hazkunde nabarmena izan da, eskariaren igoerari erantzunez.

Herri ertainetan gorakada moderatua izan da, baina udalerri txiki askotan egoera ez da aldatu eta zenbaitek oraindik ez dute gasolindegirik. Gainera, Donemiliaga, Orozko, Durango eta Zalla bezalako herrietan gasolindegia gutxitu egin da azken urteotan.

Gasolindegia kopurua EAEn, herriz herri 2024an

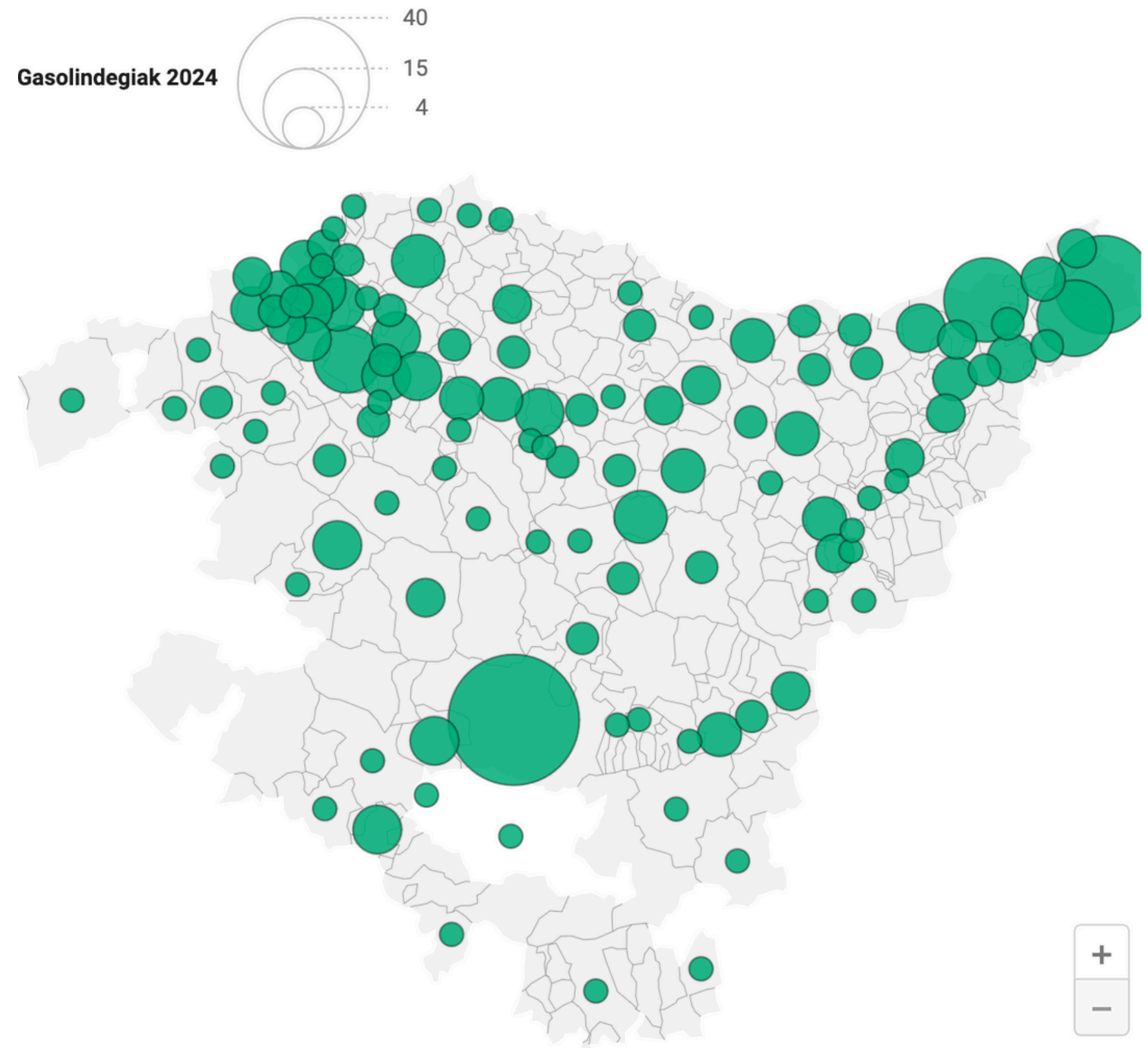
Hazkunde handiena duten herriak

- Oiartzun: 7 → 9 → 13 (2020tik 2024ra hazkunde handiena)
- Gasteiz: 29 → 34 → 40 (hiri nagusian etengabeko hazkundera)
- Sestao: 2 → 3 → 5
- Zamudio: 2 → 4 → 5
- Ugao-Miraballes: 0 → 1 → 2
- Mungia: 3 → 3 → 6

Gasolindegia kopurua gutxitu da

- Donemiliaga: 3 → 3 → 2 (murrizketa 2024an)
- Orozko: 2 → 2 → 1 (beherakada 2024an)
- Durango: 0 → 2 → 1 (beherakada 2024an)
- Zalla: 2 → 4 → 2 (hazkundera 2020ra arte, baina gero jaitsiera)

*NAFARROARAKO DATURIK EZ DAGO

Informazio iturriak:

- Mugikortasunari buruzko inkesta (Eusko Jaurlaritza, 2021)
- Oteus, Euskadiko Garraio Behatokia
- Nafarroako Gobernua
- DGT, 2023ko urtekari orokorra
- ANFAC
- Ideauto

